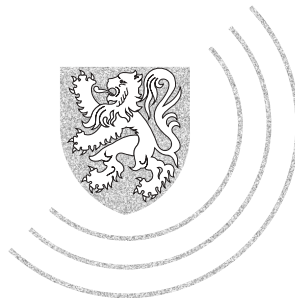

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

15 mei 2002

ONTWERP VAN DECREET
betreffende de integrale jeugdhulp

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	25
Advies van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap	29
Advies van Kind&Gezin aangaande de Integrale Jeugdhulpverlening	33
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	37
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	39
Advies van de Raad van State	43
Ontwerp van decreet	53

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering van de Integrale Jeugdhulp

1.1. De maatschappelijke beleidsnota van het Vlaams Parlement

In het najaar van 1998 richtte het Vlaams Parlement een commissie ad hoc op omtrent de bijzondere jeugdzorg. De werkzaamheden van deze commissie resulteerden in de maatschappelijke beleidsnota bijzondere jeugdzorg (*Parl. St. VI. Parl.*, 1998-1999, nr. 1354/1 en nr. 1354/2). Deze beleidsnota bevatte een grondige probleemanalyse ; de daaropvolgende resolutie formuleerde 42 aanbevelingen.

Met betrekking tot de jeugdhulp citeren we de volgende probleemstellingen uit deze maatschappelijke beleidsnota van het Vlaams Parlement :

1. Verscheidene sectoren hebben in Vlaanderen een bevoegdheid inzake jeugdzorg, telkens met verschillende missies en strategieën. Tussen die sectoren is er weinig samenwerking. Die verboddeling heeft belangrijke negatieve gevolgen :

- de jeugdzorg is voor de hulpvrager ondoorzichtig. Het toeval bepaalt, meer dan de aard van de problematiek, waar een hulpvrager wordt geholpen ;
- het gebrek aan afstemming geeft blinde vlekken en overlappingsen : sommige minderjarigen vallen tussen twee stoelen en krijgen geen effectieve hulp ; voor andere minderjarigen komen verscheidene hulpverleners tussenbeide ;
- de verkokering van de sectoren roept vragen op van efficiëntie en effectiviteit en staat een integrale, naadloze en samenhangende jeugdzorg in de weg. (p. 12)

2. De aangeboden hulpverleningsvorm is in de praktijk teveel afhankelijk van individuele beslissingen van verwijzers, van het toeval, van de beschikbaarheid en de lengte van de wachtlijst van de hulpverleningsvormen.

Subsidiariteit kan daarentegen maar gerealiseerd worden voor zover :

- voldoende hulpverleningsaanbod beschikbaar is ;
- de screening, diagnose, indicatiestelling en toewijzing deskundig verlopen ;
- de effecten van de hulpverlening voldoende bekend zijn.(p.9)

Voorzieningen voor algemene jeugdzorg zijn onvoldoende beschikbaar. Regionaal zijn er bovendien grote verschillen, waardoor voor het recht op dienst- en hulpverlening te vlug een beroep wordt gedaan op de bijzondere jeugdbijstand. Effectieve hulp wordt hierdoor soms te lang uitgesteld waardoor problemen nodeloos escaleren en uiteindelijk meer ingrijpende interventies noodzakelijk worden. (p. 9)

3. De huidige verwijzingspraktijk kent verschillende problemen :

- de verwijzing gebeurt veeleer aanbodgericht dan vraaggericht ;
- de aard van de verwijzing is te veel het resultaat van toeval en van individuele beslissingen ;
- er is sprake van oneigenlijke verwijzingen ten gevolge van volzetting en lange wachtlijsten ;
- regionale verschillen zijn soms groot. (p.13)

Mede op grond van de hierboven beschreven knelpunten deed het Vlaams Parlement tal van aanbevelingen (*Parl. St. VI. Parl.*, 1998-1999, nr. 1354/1) die direct of indirect verwijzen naar de jeugdhulpverlening :

1. ‘De Vlaamse Gemeenschap stelt prioritair meer opvoedingsondersteunende dienst- en hulpverlening beschikbaar en maakt deze meer toegankelijk in de onmiddellijke lokale omgeving van gezinnen en jongeren.’ (aanbeveling 7) ;
2. ‘Jeugd- en gezinszorg wordt prioritair uitgebouwd ; gezinsbegeleiding, opvoedingsondersteuning en (crisis)hulpverlening voor jongeren moeten bij voorkeur buiten de huidige bijzondere jeugdzorg worden uitgebouwd’ (aanbeveling 8) ;

3. 'Methodieken, die beter aansluiten bij het cliënteel, worden ondersteund ; de inschakeling van vertrouwenspersonen, ervaringsdeskundigen en bemiddelaars moet daarbij worden gestimuleerd' (aanbeveling 10) ;
 4. 'De uitbouw van het hulpverleningsaanbod moet mee bepaald worden door een op te zetten behoefteonderzoek. Dat behoefteonderzoek wordt intersectoraal opgezet en regionaal afgestemd, op basis van te verwachten ontwikkelingen en tendensen in de toekomstige hulpvragen. Het behoefteonderzoek moet gebaseerd zijn op een permanente, uniforme, intersectorale en verplichte registratie van de hulpvragen en het hulpaanbod' (aanbeveling 11) ;
 5. 'Er wordt meer effectiviteitsonderzoek verricht in de jeugdzorg in het algemeen ; hierbij worden naast de hulpverleningsactoren ook de cliënten betrokken' (aanbeveling 12) ;
 6. 'Werkvormen en methodieken moeten meer gedifferentieerd worden en accurater afgestemd worden op specifieke doelgroepen. De hulpverlening moet meer vraaggestuurd verlopen' (aanbeveling 13) ;
 7. 'Residentiële voorzieningen moeten verder gedifferentieerd worden. Particuliere voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg, de gemeenschapsinstellingen, specifieke voorzieningen in de gehandicaptenzorg, de kinderpsychiatrie en de geestelijke gezondheidszorg moeten beter op elkaar worden afgestemd. Deze moeten ook kunnen samenwerken in een netwerk. Trajecthulpverlening over verschillende werkvormen en sectoren heen moet mogelijk worden ; de regelgeving dient daartoe bij te dragen' (aanbeveling 14) ;
 8. 'De pleegzorg moet worden gedifferentieerd in perspectiefzoekende gezinsopvang, waarbij de terugkeer naar het milieu van herkomst het perspectief blijft, en perspectiefbiedende gezinsopvang' (aanbeveling 15) ;
 9. 'De toewijzing van hulpverlening in de bijzondere jeugdzorg blijft in de toekomst afhankelijk van een officiële instantie' (aanbeveling 32) ;
 10. 'Er worden concrete en juridisch verifieerbare omschrijvingen ontwikkeld van problematische opvoedings- en leefsituaties waarbij de schendingen van kinderrechten aanleiding kunnen zijn voor een maatschappelijk gedwongen hulpverleningsinterventie' (aanbeveling 34 en 6) ;
 11. 'De sluis- en bufferfunctie naar gedwongen hulpverlening moet geoptimaliseerd worden. Om de kansen op onderhandelde en aanvaarde hulp te vergroten moeten ervaringsdeskundigen uit de armoedebeweging en ook personen met deskundigheid op het vlak van kinderrechten betrokken worden' (aanbeveling 36) ;
 12. 'Er wordt op middellange termijn gestreefd naar een multidisciplinaire organisatie van screening, diagnose en indicatiestelling als deel-functie binnen een regionale en intersectoraal georganiseerde jeugdzorg' (aanbeveling 37).
- Inzake de organisatie van de jeugdhulp citeren we uit de maatschappelijke beleidsnota : 'om het probleem van de verbrokkeling van de jeugdzorg op te lossen, moeten de verschillende sectoren noodzakelijk op elkaar worden afgestemd met het Kinderrechtenverdrag als centraal referentiepunt. Die afstemming in de richting van een integrale jeugdzorg moet planmatig en stapsgewijs verlopen. Een topdown benadering is daarbij mogelijk ; gelijktijdig is eveneens een bottom-up-benadering aange-wezen' (p.12 – eigen onderlijning)
- Het Vlaams Parlement doet terzake de volgende aanbevelingen :
13. 'Op korte termijn wordt een interdepartementale werkgroep opgericht met als finale bedoeling te komen tot een intersectoraal strategisch plan voor de jeugdzorg. Deze werkgroep tekent tevens krijtlijnen uit voor experimentele regio's' (aanbeveling 30) ;
 14. 'Er worden experimentele regio's voor integrale jeugdzorg geselecteerd. Daarbij moet ondersteuning worden gegarandeerd door middel van coördinatie en regie, experimentele flexibilisering van de regelgeving, een incentive-beleid en wetenschappelijk effectenonderzoek' (aanbeveling 29) ;
 15. 'Binnen een nader te faseren tijds kader wordt gezorgd voor een decretale verankering van de integrale jeugdzorg in Vlaanderen met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind als algemeen referentiekader' (aanbeveling 27).
- 1.2. Het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen*
- Momenteel gebeurt er reeds heel wat op het vlak van jeugdhulp. Deze inspanningen zijn echter ver-

deeld over meerdere sectoren. De integrale jeugdhulp wil deze jeugdhulp verder optimaliseren.

Hiertoe wordt er uitgegaan van de werkzaamheden van een **commissie ad hoc** omtrent de Bijzondere Jeugdzorg.

De maatschappelijke beleidsnota en de bijhorende resolutie werden meegenomen in zowel het Vlaams regeerakkoord van 13 juli 1999 als in de beleidsnota 2000-2004 van de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen.

- Het **Vlaams regeerakkoord** ‘Een nieuw project voor Vlaanderen’ besteedt aandacht aan integrale jeugdhulp en het opstellen van een strategisch meerjarenplan. In hoofdstuk 2 van deel 2 vinden we de volgende passage terug :

“De motie van aanbeveling en de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg, die tot stand kwamen na grondig overleg met alle betrokken actoren, wordt binnen een strategisch meerjarenplan uitgevoerd. Hierbij mogen geen taboes ontstaan. Specifieke jongerenproblemen moeten op een ernstige manier bespreekbaar worden”.

- In de **beleidsnota 2000-2004** van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen is een apart werk gewijd aan integrale jeugdhulp met als kernzin : ‘de bijzondere jeugdzorg opnieuw bijzonder maken’. De probleemanalyse en aanbevelingen van de maatschappelijke beleidsnota zullen de basis vormen voor het beleid. Het herstructureren van de jeugdhulp in functie van het uitbouwen van een integrale kind- en jeugdhulp met de bijzondere jeugdbijstand als sluitstuk is daarbij de beleidsdoelstelling. Het gaat hier om een intersectoraal georganiseerde en vraaggerichte jeugdhulp. Deze herstructurering moet ervoor zorgen dat de jeugdhulp toegankelijker wordt én moet zoveel mogelijk proberen te voorkomen dat jongeren in de bijzondere jeugdbijstand terechtkomen.

Dit ontwikkelingsproces verloopt volgens verschillende stappen : een planfase waarin de strategische doelstellingen en principes (bakens) voor de integrale jeugdhulp bepaald werden, de uitwerkings- en implementatiefase waarin deze uitgangspunten of bakens, die complementair in werkgroepen verder uitgewerkt worden, in pilootregio’s op het terrein uitgetest worden, en de decretale afsluitingsfase waarbij het de bedoeling is om deze uitgangs-

punten, eventueel aangepast aan de praktijkervaring, vast te leggen in een nieuwe regelgeving.

2. Ontwikkelingsproces van de Integrale Jeugdhulp

2.1. Planfase

Vanaf maart 2000 werkte een interdepartementale werkgroep het **strategisch plan Integrale Jeugdhulpverlening** uit. Deze werkgroep was samengesteld uit medewerkers van het kabinet, het departement WVC (administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn en administratie Gezondheidszorg), aandachtsambtenaren (kinderrechten, armoede en etnisch-culturele minderheden), het departement Onderwijs en de Vlaamse Openbare Instellingen Kind & Gezin en Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap. De secretaris-generaal van het departement WVC zat de werkgroep voor.

Het strategisch plan bepaalt de volgende **missie** voor de integrale jeugdhulpverlening :

“Integrale jeugdhulpverlening biedt op grond van een vraag of behoefte een continuüm van hulp aan de minderjarige of de minderjarige en zijn/haar leefomgeving. Dit gebeurt in dialoog met de jongeren en hun leefomgeving, om hun ontplooiingskansen te vrijwaren en hun welzijn en gezondheid te verhogen. Integrale jeugdhulpverlening bestrijkt het gehele domein van het breed maatschappelijk aanbod voor minderjarigen, gaande van informatie- en adviesverstrekking tot en met residentiële hulp”.

Verder wordt integrale jeugdhulpverlening in het strategisch plan **afgebakend** als volgt :

- Integrale jeugdhulp richt zich tot alle minderjarigen of de minderjarige en zijn/haar leefomgeving ;
- Integrale jeugdzorg bevat zowel de integrale jeugdhulp als de nog te ontwikkelen algemene jeugd welzijnspreventie ;
- Integraal wordt hoofdzakelijk opgevat als sectoroverschrijdend. Integrale jeugdhulp bevat minimum zes noodzakelijke partners :
 - Bijzondere Jeugdbijstand ;
 - Algemeen Welzijnswerk ;

- Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;
- Geestelijke Gezondheidszorg ;
- Onderwijs ;
- Kind & Gezin.

Binnen deze sectoren wordt het merendeel van de jeugdhulp georganiseerd. Tevens worden door Kind & Gezin (0 tot 3 jaar) en de sector onderwijs (school en CLB) een overgroot deel van alle minderjarigen in Vlaanderen bereikt.

Om de missie te realiseren worden zes **strategische doelstellingen** naar voor geschoven :

1. uitbouwen van een signaalfunctie en het toegankelijker maken van de hulpverlening ;
2. uitbouwen van een toegangspoort tot de onrechtstreeks toegankelijke hulpverlening ;
3. installeren van dwang als modaliteit van hulp ;
4. invoeren van trajectbegeleiding ;
5. kantelen van aanbodgestuurd naar vraaggericht werken ;
6. harmoniseren van het aanbod.

De hoeksteen van de integrale jeugdhulp wordt gevormd door het Kinderrechtenverdrag.

Het strategisch plan plaatste voor de realisatie van de integrale jeugdhulp volgende kritische succesfactoren voorop :

1. verkrijgen en vergroten van een draagvlak in de sector integrale jeugdhulpverlening ;
2. organiseren van een optimale gegevensverzameling ;
3. bereidheid tot (her)profilering en (her)structurering van de eigen voorziening ten gunste van het cliëntbelang ;
4. invoeren van kwaliteitscriteria en op grond hiervan uitvoeren van metingen ;
5. korte termijn- en lange termijnbelang verenigen en in evenwicht houden van het cliëntbelang ;
6. invoeren van de filosofie van de lerende organisatie ;

7. inclusief denken vanaf politiek en administratief topniveau ;
8. uitwerken van een aanbod voor 18- tot 25-jarigen.

De krachtlijnen van het strategisch plan Integrale Jeugdhulpverlening werden op 16 juni 2000 door de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen meegedeeld aan de Vlaamse regering . Op 26 juni 2000 werden dezelfde krachtlijnen teruggekoppeld naar de deelnemers van de parlementaire rondetafelgesprekken, die geleid hebben tot de maatschappelijke beleidsnota.

2.2. Uitwerkings- en implementatiefase

In de mededeling van 16 juni 2000 aan de Vlaamse regering werd reeds de eerste aanzet tot een meer concreet ontwikkelingsplan gegeven. De vooropgestelde bakens van integrale jeugdhulp moesten verder uitgewerkt en geconcretiseerd worden.

Op 21 september 2000 werd dit ontwikkelingsplan, met de bijbehorende intenties, toegelicht aan de verschillende sectoren en aan vertegenwoordigers van kinderen, armen en minderheden.

2.2.1. Actiemiddelen

Waar de planfase in hoofdzaak vanuit de verschillende administraties en het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen werd voorbereid, opteerde voornoemde minister ervoor om de verdere ontwikkeling ook in overleg en met betrokkenheid van het werkveld te laten gebeuren. Naast de noodzakelijke topdown benadering wordt er ook tegelijk bottom-up gewerkt. Er zijn 3 voorziene actiemiddelen :

- centrale commissie ;
- thematische werkgroepen ;
- pilootregio's.

2.2.1.1. Centrale commissie

Een eerste actiemiddel is de centrale commissie. Op basis van de nota's van de thematische werkgroepen, maakt de **centrale commissie** haar adviezen op aan de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen. Deze centrale commissie is het sturende orgaan binnen het kader van het reeds geleverde en geconsolideerde advies. Vanuit de centrale commissie worden zowel de thematische werkgroepen als de pilootregio's opgevolgd.

De adviezen van de centrale commissie in de periode 2000-2001 werden grotendeels door mij geconsolideerd. Hiermee wordt uitdrukkelijk appreciatie uitgesproken over het geleverde werk. Het is de bedoeling om in deze lijn verder te blijven werken.

2.2.1.2. Thematische werkgroepen

Een tweede actiemiddel om het strategisch plan verder te ontwikkelen, zijn de thematische werkgroepen. Inhoudelijk werkt elke **thematische werkgroep** rond één thema, gelinkt aan de zes strategieën van het strategisch plan. Deze thema's worden de zes bakens genoemd. Het zijn :

- Toegang tot de rechtstreeks toegankelijke hulp ;
- Modulering ;
- Toegangspoort voor de niet rechtstreeks toegankelijke hulp : diagnostiek versus indicatiestelling en toewijzing ;
- Onderscheid rechtstreeks en onrechtstreeks toegankelijke hulp ;
- Trajectbegeleiding ;
- Dwang.

Deze thematische werkgroepen leverden op korte termijn (najaar 2000) een nota aan de centrale commissie betreffende de minimale operationalisering van het baken in functie van de opstart van de pilootregio's. Gedurende 2001 werd hier op twee sporen verder aan gewerkt. Enerzijds werd een meer diepgaande inhoudelijke uitwerking opgesteld (zie adviesnota juli 2001) ; anderzijds werd uitgewerkt hoe de bakens geoperationaliseerd kunnen worden (zie actieplan najaar 2001). Gedurende 2002 en 2003 zullen de thematische werkgroepen de ontwikkeling van hun baken verder vorm geven door enerzijds inhoudelijke ondersteuning te bieden aan de pilootregio's en anderzijds adviserend te werken naar de centrale commissie.

Het mandaat van de deelnemers van de thematische werkgroepen toegang, modulering, onderscheid, toegangssluis en trajectbegeleiding wordt door mij jaarlijks bevestigd naar engagement en zo mogelijk verlengd.

De thematische werkgroep dwang werd hervormd tot een multidisciplinaire expertenwerkgroep waarvan ook jeugd magistraten deel uit maken.

Deze werkgroep dient voorbereidend werk te leveren inzake vorderingsgronden en inzake procedures.

De centrale commissie werd gemandateerd om twee bijkomende werkgroepen op te richten, waarvan de thema's bakenoverschrijdend zijn : crisis-hulp en de positie van de cliënt.

Binnen het gehele traject van de integrale jeugdhulp moet er een basisaanbod van crisishulp geformuleerd worden, zowel in de rechtstreeks toegankelijke als in de niet rechtstreeks toegankelijke hulp.

De positie van de cliënt, met name de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving, vormt een bijzondere bekommernis ook tijdens de ontwikkeling van integrale jeugdhulpverlening.

De doelstelling op dit vlak is tweërlei. Enerzijds is het de bedoeling dat deze werkgroep de centrale commissie in staat stelt om een advies te verlenen inzake het statuut van de cliënt in de jeugdhulpverlening waarbij participatierechten, beroepsprocedures, privacy en beroepsgeheim centraal staan. Anderzijds is het de bedoeling om de participatie van de cliënt in de pilootregio's gedurende het ontwikkelingsproces effectief te garanderen. Omwille van deze twee doelstellingen werd de werkgroep uitgesplitst in twee deelwerkgroepen, namelijk "positie van de cliënt" en "participatie van de cliënt". Er zal permanent en intensief overleg zijn tussen deze twee deelwerkgroepen.

2.2.1.3. Pilootregio's

Het derde actiemiddel zijn de **pilootregio's**. In de periode februari – maart 2001 zijn na overleg tussen de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de minister van Onderwijs de 3 pilootregio's aangeduid : het gerechtelijk arrondissement Gent, het gerechtelijk arrondissement Antwerpen en de gerechtelijke arrondissementen Tongeren en Hasselt. In deze regio's zullen de bakens op hun bruikbaarheid getoetst en verder verfijnd worden door ze in de praktijk te gaan uitwerken.

Aan deze pilootregio's wordt een bijzondere inspanning gevraagd om vertegenwoordigers van kinderen, armen en minderheden op te nemen in de werkstructuur teneinde hun participatiekansen te vergroten ook bij de ontwikkeling van integrale jeugdhulpverlening.

Voor elke pilootregio werden projecten opgesteld en goedgekeurd, waarbij de volgende eisen richtinggevend waren :

- Het realiseren van concrete en herkenbare verbeteringen op het terrein ;
- Maximaal vertrekken van andere en verbeterde inzet van beschikbare middelen ;
- Garanderen van intersectorale betrokkenheid ;
- Het creëren van een katalysatoreffect voor het ontwikkelingsproces ;
- Haalbaarheid op korte termijn ;
- Geen losse acties, maar geïntegreerd in een breder stappenplan.

Op basis van deze eisen werd beslist om in elke pilootregio projecten te voorzien m.b.t. het netwerk rechtstreeks toegankelijke hulp en de toegangspoort niet rechtstreeks toegankelijke hulp, en projecten te voorzien m.b.t. crisishulp in de pilootregio's Gent en Antwerpen.

De projecten m.b.t. het netwerk rechtstreeks toegankelijke hulp hebben ook als opdracht om het bestaande aanbod zo efficiënt mogelijk te hanteren volgens (door het netwerk zelf bepaalde) hulpprioriteiten, dit geheel in de geest van de doelstelling van integrale jeugdhulp om de toegankelijkheid van het aanbod te vergroten.

Elk project werd uitgewerkt aan de hand van een uniforme projectfiche, met daarin o.a. doelstellingen, kritische succesfactoren en een duidelijk tijdsplan.

Om deze projecten daadwerkelijk mogelijk te maken, werd in elke pilootregio een duidelijke werkstructuur opgezet. Aan het hoofd van deze werkstructuur staat een projectleider die de regionale leiding neemt van het ontwikkelingsproces. De projectleider stuurt en bewaakt het totale actieplan voor zijn regio.

Voor de coördinatie tussen de drie pilootregio's werd een comité pilootregio's geïnstalleerd met de opdracht en volgens de samenstelling zoals door de centrale commissie werd geadviseerd. De projectleiders zullen ook deel uitmaken van dit comité. Op deze manier worden vlotte communicatielijnen en een eenvormige aansturing van de pilootregio's gegarandeerd.

De projectleiders hebben een eigen ontwikkelingsplan opgemaakt.

Per project loopt de voorbereidings- en inwerkperiode tot juni 2002.

Flexibilisering van de regelgeving is een noodzakelijke randvoorwaarde voor de uitwerking en implementatie van de integrale jeugdhulp in de pilootregio's.

2.2.2. Betrokken actoren

2.2.2.1. Onderwijs, welzijn en volksgezondheid

Een belangrijke kritische succesfactor van het hele opzet is de goede samenwerking over alle domeinen heen. Zo worden de domeinen welzijn, gezondheid en onderwijs op een gelijkwaardige manier in het proces betrokken. De sterke betrokkenheid in elk van de actiemiddelen van zowel twee ministeries, twee administraties en twee VOI's overheen 6 sectoren is in elk geval een uiting is van de grote bereidheid tot samenwerking. Verder is er een functioneel overleg tussen beide betrokken ministers, de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de minister van Onderwijs. Alle belangrijke beslissingen en communicaties worden tussen beide bevoegdheden afgestemd.

2.2.2.2. Het werkveld

De betrokkenheid van het werkveld, rekening houdend met de actuele verhoudingen van koepels en federaties, werd concreet gemaakt in de samenstelling van én de centrale commissie én de thematische werkgroepen.

Voor de thematische werkgroepen is er per sector telkens één deelnemer vanuit het werkveld en één deelnemer vanuit de administratie. De 6 betrokken sectoren leveren bijkomend en uit het werkveld ieder ook een voorzitter voor een werkgroep.

Ook bij de samenstelling van nieuwe werkgroepen wordt deze betrokkenheid van het werkveld gegarandeerd.

De voorzitters uit het werkveld zetelen automatisch in de centrale commissie. De centrale commissie wordt verder nog aangevuld door de respectievelijke raadgevers uit de betrokken kabinetten van de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen enerzijds en Onderwijs anderzijds, de kinderrechtcommissaris en de kabinetschef van de coördinerend minister. De commissie wordt

voorgezeten door de secretaris-generaal van het departement WVC.

Vertegenwoordigers van de armen en de minderheden kozen er uitdrukkelijk voor om niet te participeren in de werkgroepen ; zij leveren daarentegen reflectienota's aan de centrale commissie aan. Er zal echter zorg voor worden gedragen dat hun betrokkenheid bij de ontwikkeling van de integrale jeugdhulpverlening zal vergroten.

2.2.2.3. *Andere partners*

Een belangrijke randvoorwaarde om met de pilootregio's van start te kunnen gaan is de betrokkenheid van de **jeugdmagistraten**. De keuze voor een gerechtelijk arrondissement als minimale afbakening van de pilootregio, garandeert dat de jeugdrechtster steeds volgens één systeem kan werken. De Nederlandstalige Unie van Jeugdmagistraten is op 13 maart 2001 door het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen in samenwerking met het departement WVC, inhoudelijk ingelicht over het concept en ontwikkelingsplan integrale jeugdhulp. Vanuit de Unie is er een concreet engagement om constructief mee te werken aan de verdere uitwerking van het baken omtrent dwang.

Naast de 6 sectoren die noodzakelijk in de aansturing zijn betrokken, kan en zal tijdens het ontwikkelingsproces gaandeweg functioneel samengewerkt worden met nog andere partners die een bijdrage kunnen en willen leveren tot de integrale jeugdhulp. Deze samenwerking met andere sectoren zal afhankelijk van te nemen acties op de eerste plaats geoperationaliseerd worden op het niveau van de pilootregio's. Pilootregio's hebben de opdracht om hiervoor hun eigen planning op te stellen die dient teruggekoppeld naar het comité pilootregio's. Tegelijk is de centrale commissie hierin adviserend in functie van de uitvoering van het verdere ontwikkelingsplan integrale jeugdhulp.

2.2.2.4. *Andere bestuursniveaus*

Om de opstart en de noodzakelijke voorbereiding van de pilootregio's inhoud te geven, is de betrokkenheid van de **respectievelijke provincies** (nl. Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Limburg) essentieel. Op dit moment worden zij door de 6 sectoren geaccepteerd als forum dat de ontwikkeling van de op te zetten regionale werkstructuur faciliteert. Middelen voor logistieke en administratieve ondersteuning worden hiervoor vrijgemaakt. Deze middelen worden tijdens de looptijd van de pilootregio's aan de betrokken provincies toegekend. De betrokken-

heid van de provincies kan gekaderd worden in het 'pact met de provincies'. Om het ontwikkelingsproces van integrale jeugdhulp zoveel mogelijk te verspreiden is communicatie, uitwisseling en het ter beschikking stellen van ontwikkelde instrumenten **in alle regio's in Vlaanderen** essentieel. Als intermediair niveau zullen daarom **alle provincies** betrokken worden om deze informatietaak mee uit te voeren. Per provincie wordt hiervoor een beperkt werkingskrediet voorzien. Halfjaarlijks wordt advies van de centrale commissie gevraagd inzake het blijvend betrekken van alle regio's in Vlaanderen op het ontwikkelingsproces integrale jeugdhulpverlening.

2.2.2.5. *Website*

Om zoveel mogelijk actoren bij het ontwikkelingsproces te betrekken en om zoveel mogelijk informatie ter beschikking te stellen, is een website (www.jeugdhulp.vlaanderen.be) geopend waar alle documenten en informatie betreffende het ontwikkelingsproces actueel worden gehouden.

2.3. *Decretale afsluitingsfase*

De looptijd van de pilootfase is op twee jaar bepaald. Vanaf 2003 wordt gewerkt naar een decreetale verankering van de integrale jeugdhulp voor Vlaanderen. Een decreet integrale jeugdhulp op basis van de krijtlijnen van de maatschappelijke beleidsnota en de ervaring in de pilootregio's wordt voor het einde van de legislatuur gefinaliseerd.

3. **De bakens van de Integrale Jeugdhulp**

De bakens van de integrale jeugdhulp werden in de mededeling van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen aan de Vlaamse regering van 16 juni 2000 doelbewust omschreven in termen van noodzakelijke functies.

Het was de bedoeling van de daaropvolgende fase in het ontwikkelingsproces (eindnota's thematische werkgroepen en adviezen van de centrale commissie) dat deze bakens verder werden uitgewerkt. Dit moest het mogelijk maken dat de minimale krijtlijnen voor de opstart van pilootregio's duidelijker werden.

Gaandeweg het verdere ontwikkelingsproces zal de concretisering en operationalisering van deze bakens tegelijk topdown en bottom-up nog verder vorm krijgen.

De bakens werden geactualiseerd rekening houdende met de adviezen van de centrale commissie in de periode 2000 – 2001.

Deze bakens zijn de inhoudelijke contouren waarbinnen de centrale commissie, de thematische werkgroepen en de pilootregio's verder werken aan het ontwikkelingsproces integrale jeugdhulp.

3.1. Rechtstreeks toegankelijke hulpverlening

Bij de rechtstreeks toegankelijke hulp is de toegang, zowel voor hulpverlener als voor hulpvrager, vrij, laagdrempelig en duidelijk. Dit gemoduleerd hulpaanbod wordt zo georganiseerd dat de cliënt vanaf de eerste vraag geholpen kan worden. Eindeeloos doorverwijzen wordt vanaf hier al ingedamd. De nadruk komt te liggen op verregaande samenwerking, netwerking en het uitbouwen van een complementair aanbod.

Daartoe moeten minimaal de zes noodzakelijk betrokken sectoren regionaal samenwerken in één functioneel netwerk. De onderlinge samenwerking wordt geformaliseerd in een samenwerkingsprotocol dat procedures en procesafspraken bevat tussen alle partners die rechtstreeks toegankelijke hulpmodule aanbieden.

De organisatie en de garantie van verruimde toegankelijkheid en van positieve alertheid omtrent signalen (signaaldetectie) zijn kwaliteitskenmerken die inherent zijn aan een regionaal netwerk. Het verruimen van de toegankelijkheid van het aanbod moet gepaard gaan met het bepalen van hulpprioriteiten, om het bestaande aanbod zo efficiënt mogelijk te hanteren.

Door positieve alertheid omtrent signalen is het netwerk de plaats bij uitstek in het plan integrale jeugdhulp waar de inhoudelijke verbinding kan gelegd worden naar preventie.

Verskillende toegangsdeuren werken vanuit een uniforme visie ; het netwerk betreft alle relevante actoren teneinde de toegangsdeuren te vermeerderen.

Hulpcoördinatie is een kwaliteitskenmerk van het regionaal op te zetten functioneel netwerk. Continuïteit en afstemming naar de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving dienen door het netwerk te worden gewaarborgd.

Er moet toegewerkt worden naar één monitoring-instrument dat gestandaardiseerd wordt gebruikt

door alle betrokken actoren uit de respectievelijke sectoren.

Enkel hierdoor wordt onder andere een regionaal zicht mogelijk op alle hulpvragen van minderjarigen, reeds vanaf de rechtstreeks toegankelijke hulp.

Op basis van deze registratie zal het hulpaanbod zich verder kunnen ontwikkelen of gestuurd worden in functie van de vragen van de minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving.

3.2. Modulering

Integrale jeugdhulp is sectoroverschrijdend. De 6 betrokken sectoren van de integrale jeugdhulp moeten een verregaand proces van modulering van het huidige hulpaanbod realiseren.

Het globale aanbod wordt omschreven in (een combinatie van) duidelijk afgelijnde eenheden van hulp. Door te komen tot het expliciteren van deze modulen, ontstaan de vooropgezette inhoudelijke verbindingen, wordt intersectorale samenwerking vanuit de concrete praktijk duidelijk. Tegelijk zal elke hulpverlener meer zicht krijgen op het aanbod, de mogelijkheden en de grenzen ervan. Dit alles zal de jeugdhulp voor de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving meer doorzichtig moeten maken.

Nieuwe modules kunnen nog slechts vraaggericht ontwikkeld worden.

Het finale resultaat van dit proces van modulering en profilering is onder meer dat alle hulpaanbieders zich engageren tot opname- en begeleidingsplicht.

Deze opname- en begeleidingsplicht zal het logisch gevolg zijn van een verregaand proces van modulering van het huidige hulpaanbod : de hulpverlening moet opgenomen worden ten aanzien van die geïndiceerde hulpvragen en –behoeften waarvoor voorafgaandelijk een duidelijk en omlijnd hulpaanbod werd omschreven.

Nochtans zal de leefbaarheid van het hulpaanbod ook steeds in rekening gebracht moeten worden. De opname- en begeleidingsplicht wordt daarom als volgt geconcretiseerd in een aantal engagementen :

- Vooreerst het engagement tot het steeds bieden van hulp ;

- Daarnaast het engagement om, bij uitzonderingen op de begeleidingsplicht, op het niveau van de regio overleg te plegen zodat effectief een hulpaanbod gerealiseerd wordt.

Teneinde beter de randvoorwaarden en knelpunten hieromtrent reeds tijdens het ontwikkelingsproces in kaart te brengen dient na een eerste fase van modulering in de pilootregio's deze begeleidingsplicht experimenteel te worden ingevoerd, eventueel beperkt tot de onrechtstreeks toegankelijke hulpmodules.

Er is een eenvormig begrippenkader uitgewerkt (functielijst) evenals een aantal afspraken omtrent hoe men hiermee omgaat.

Om de implementatie in de pilootregio's te faciliteren is een handleiding uitgewerkt.

3.3. Toegangspoort : diagnostiek versus indicatiestelling en toewijzing

Diagnostiek, indicatiestelling en toewijzing zijn te onderscheiden functies.

Bestaande diagnostiek wordt maximaal en intersectoraal gevaloriseerd.

Ook in de toekomst wordt diagnostiek uitgevoerd door het privaot- en publiekrechtelijk werkveld.

Diagnostiek dient aan uitgewerkte kwaliteitseisen te voldoen en wordt zo eenvormig mogelijk aangeleverd. Ook de onafhankelijke relatie tussen diagnostische beschrijving en het hulpverleningsaanbod dient omschreven te worden in deze kwaliteitseisen.

Actoren op het werkveld, die diagnostiek aanleveren, erkennen de functie indicatiestelling als onafhankelijk en gezaghebbend.

Indicatiestelling en toewijzing worden regionaal, intersectoraal en multidisciplinair georganiseerd, onafhankelijk ten opzichte van diagnostiek en het hulpaanbod.

De functie indicatiestelling inventariseert, analyseert en integreert de aangeleverde diagnostiek om te komen tot een intersectorale en onafhankelijk van het hulpaanbod staande indicatie. Wanneer hiervoor aanvullende diagnostiek nodig is, bepaalt de functie indicatiestelling wie welke diagnostiek levert.

De indicatiestelling geeft de meest optimale hulp versus de minimaal vereiste hulp weer, evenals de termijn waarbinnen deze hulp dient gerealiseerd.

Indicatiestelling dient aan uitgewerkte kwaliteitseisen te voldoen.

De functie indicatiestelling licht de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving in over zowel de inhoud van de hulp als over de procedure en over hun rechten.

De functie toewijzing koppelt de geïndiceerde hulp aan het beschikbare aanbod, rekening houdende onder meer met de urgentiegraad.

Toewijzing wordt in functie van cliëntvriendelijkheid in het verlengde van de indicatiestelling georganiseerd.

Toewijzing heeft een belangrijke monitoringtaak : ten gevolge van de praktijk van matching tussen indicatiestellingen en beschikbare hulpmodules worden regionaal en intersectoraal overlap en tekorten in kaart gebracht.

De onafhankelijkheid en regionale organisatie van deze toegangspoort tot de onrechtstreeks toegankelijke hulp, biedt de mogelijkheid om het beleid inzake jeugdhulp dynamisch te maken. Het beleid krijgt op deze manier immers een inventaris van alle indicatiestellingen (wenselijke situatie) én van alle (effectieve) toewijzingen. De combinatie van beide factoren levert de noodzakelijke en gefundeerde informatie om regionaal het hulpverleningsaanbod te oriënteren in de richting van aantoonbare hulpvragen en behoeften.

Tezamen met de monitoring in de rechtstreeks toegankelijke hulp zal hiermee het hulpverleningsaanbod gekanteld kunnen worden van eerder aanbodgestuurd naar meer vraaggericht.

3.4. Onderscheid tussen rechtstreeks en onrechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Het aanbod van de integrale jeugdhulp dient principieel meer toegankelijk te worden. Deze algemene en principiële toegankelijkheid is steeds het perspectief zowel voor rechtstreeks als onrechtstreeks toegankelijke hulpmodules. Het streven is wel om zoveel mogelijk minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving te helpen in de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening.

De zes noodzakelijk betrokken sectoren kunnen in principe activiteiten ontwikkelen binnen beide delen van de jeugdhulp.

Er dient echter vooral te worden gegarandeerd dat hulpmodules met een grotere maatschappelijke kost toegankelijk zijn voor die minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving die er blijkens indicatiestelling werkelijk het meest behoefte aan hebben.

Er moet ook voorkomen worden dat teveel jongeren geconfronteerd worden met hulpvormen die te zwaar zijn en/of niet geïndiceerd aan hun hulpvraag of hulpbehoefte.

Vandaar dat de onrechtstreeks toegankelijke hulpverlening enkel kan toegewezen worden nadat men een toegangspoort gepasseerd is.

De centrale commissie heeft de opdracht om de minister verder te adviseren inzake een operationeel onderscheid tussen rechtstreeks en onrechtstreeks toegankelijke hulpverlening.

Hiervoor wordt het criterium maatschappelijke kost verder geconcretiseerd, waarbij rekening wordt gehouden met het perspectief van de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving, met het perspectief van het hulpaanbod uitgedrukt in termen van modules en met het perspectief van de overheid.

Het is uiteindelijk de overheid die moet beslissen welk onderscheid er komt tussen rechtstreeks en onrechtstreeks toegankelijke hulpverlening. Op dit punt zal ook tussen de pilootregio's de grootste gelijkheid gegarandeerd moeten worden.

3.5. Trajectbegeleiding

Trajectbegeleiding moet de uitvoering van de hulpverlening faciliteren door, in samenspraak met de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving, en de verschillende hulpfuncties, het individueel hulpverleningstraject te organiseren en op te volgen om continuïteit en samenhang in het hulpaanbod te garanderen.

Trajectbegeleiding is een recht dat door de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving of de hulpverleners kan gevraagd worden.

Trajectbegeleiding is onrechtstreeks toegankelijk; het moet namelijk geïndiceerd en toegewezen worden.

Trajectbegeleiding is een recht en kan dus ook geweigerd worden, met uitzondering wanneer hulpmodules bij dwang worden opgelegd.

De hoofdplicht is de minderjarige of de minderjarige en de leefomgeving – hoofdzakelijk bij onrechtstreeks toegankelijke hulp – te helpen zijn weg te vinden in het hulpaanbod. Een trajectbegeleider zal er voortdurend voor zorgen dat de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving zo maximaal mogelijk betrokken en geïnformeerd is. De trajectbegeleider bewaakt én bewaart ook de rode draad van het hulpverleningsproces. Trajectbegeleiding wordt in verschillende gradaties voorzien. Op deze manier wordt de continuïteit en de samenhang in het hulpaanbod gegarandeerd.

3.6. Dwang als modaliteit

Het uitgangspunt is dat de jeugdhulp maximaal uit de justitiële sfeer moet blijven.

Daarom moet bemiddeling als attitude en methodiek meer veralgemeend meegenomen worden binnen de integrale jeugdhulp.

Ook wanneer een bepaald hulpaanbod niet meer geaccepteerd wordt, moet een beroep kunnen worden gedaan op de functie bemiddeling. Hierbij streeft men ernaar om de hulp terug aanvaardbaar en verder mogelijk te maken.

Dwang is een modaliteit en kan ook in hulpverleningssituaties enkel door jeugdmagistraten instrumenteel aangewend worden.

Dwingend ingrijpen in problematische leefsituaties dient in de toekomst echter expliciet geëgitimeerd te worden vanuit de schending van fundamentele kinderrechten. Bovendien zal elk resultaat van dit ingrijpen meer recht moeten doen aan deze kinderrechten.

Een multidisciplinair samengestelde expertenwerkgroep, waarbij ook magistraten betrokken worden, heeft vastgesteld dat deze vorderingsgronden zeer moeilijk te concretiseren zijn, wegens de complexiteit van beïnvloedende factoren. Vandaar dat het belangrijk is om, complementair aan deze vorderingsgronden, de procedures te optimaliseren en daarbij bijzondere aandacht te schenken aan een duidelijke en eerlijke communicatie ten aanzien van minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving.

Het hulpverleningsproces blijft centraal staan ook indien dwang als modaliteit aan hulpmodules is toegevoegd.

Voor inhoud en vorm van de meest aangewezen hulpmodules doet de jeugdrechter derhalve beroep op de functie indicatiestelling.

Als de jeugdrechtbank op basis van meer concrete vorderingsgronden toch dwang oplegt dan kan dit met andere woorden enkel voor daadwerkelijk geïndiceerde hulpmodules.

Dit neemt niet weg dat in wel te omschrijven problematische leefsituaties de jeugdrechter onmiddellijk beroep kan doen op de functie indicatiestelling.

Tijdens het ontwikkelingsproces in de pilootregio's is het de bedoeling om inzake dwang binnen de huidige regelgeving en in overleg met de bevoegdheid van de minister van Justitie medewerking van jeugdmagistraten te betrachten, mede ook met het oog op rechtszekerheid voor de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving.

4. Regelgeving als cruciale randvoorwaarde voor de uitvoering en implementatie van de Integrale Jeugdhulp in de pilootregio's

4.1. Screening van de huidige sectorale regelgeving.

Flexibilisering van de regelgeving in experimentele regio's wordt door het Vlaams Parlement reeds in de maatschappelijke beleidsnota en de resolutie bijzondere jeugdzorg aanbevolen (aanbeveling 29). Immers, een bottom-up-benadering is gelijktijdig met een topdown benadering aangewezen (p. 12).

Er gebeurde een grondige bevraging van de bevoegde administraties en VOI's met betrekking tot de afwijkingen van sectorale regelgevingen, die vermoedelijk noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van de integrale jeugdhulp in de pilootregio's.

Uitsluitend voor wat betreft de sectorale decretale regelgeving is althans op het eerste gezicht het volgende gebleken :

– Bijzondere jeugdbijstand

Bij een eerste inschatting lijkt een afwijking van de gecoördineerde decreten inzake bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april 1990, nodig :

- indien de functietoewijzing wordt toevertrouwd aan één orgaan dat werkt voor de zes sectoren (wijziging van de artikelen 4 en 9) ;
- indien de jeugdrechtbank een minderjarige en zijn gezin ook moet kunnen onder de begeleiding stellen van een thuisbegeleidingsdienst die niet in het kader van de bijzondere jeugdbijstand is erkend, of indien het pleeggezin waaraan een minderjarige door de jeugdrechtbank wordt toevertrouwd, ook moet kunnen worden begeleid door een dienst voor pleegzorg die niet in het kader van de bijzondere jeugdbijstand is erkend (wijziging van artikel 25, 1° en 3°) ;
- indien screening en diagnose niet meer door de sociale diensten zouden gebeuren (wijziging van de artikelen 9 en 40) ;
- indien men de gevallen wil wijzigen, waarin de jeugdrechtbank tot hulpverlening kan beslissen (vorderingsgronden), of indien men de hulpverleningsvormen die de jeugdrechtbank kan opleggen, wil wijzigen (o.a. in het kader van de modulering) (aanpassing van de artikelen 22, 23 en 27 en mogelijk van andere artikelen van hoofdstuk IV die naar voormelde artikelen verwijzen) ; - indien de taak, de organisatie of de werking van de huidige bemiddelingscommissie wijzigt of indien de toegang tot de bemiddelingscommissie moet worden verruimd (wijziging van de artikelen 12 tot en met 19) ;
- indien de trajectbegeleiding niet aan de sociale diensten wordt toevertrouwd of indien de sociale diensten ook moeten instaan voor trajectbegeleiding buiten het domein van de bijzondere jeugdbijstand (wijziging van de artikelen 40 en 42).

Kortom : de jeugdrechtbank kan nu in het kader van problematische opvoedingssituaties verwijzen naar 13 grote hulpcategorieën en zal niet kunnen verwijzen naar meer omschreven hulpmodules die het resultaat zullen zijn van een moduleringsproces ; niets is rechtstreeks toegankelijk op dit ogenblik, zelfs geen zeer tijdelijke ambulante begeleiding ; toegang is nu enkel mogelijk via een sectorale poort, met name het bureau van het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg en niet mogelijk via een 'intersectorale toegangspoort' ; de huidige bemiddelingscommissie kan niet ontkoppeld worden van de sluisfunctie naar dwang en kan ook niet intersectoraal gevaloriseerd worden ; trajectbegeleiding door consulenten stopt aan de grenzen van de bijzondere jeugdbijstand en is onvoldoende intersectoraal inzetbaar.

– *Kind en Gezin*

Op het eerste gezicht dient mogelijk van artikel 3 van het decreet van 29 mei 1984 houdende oprichting van de instelling Kind en Gezin te worden afgeweken. Die bepaling stelt een principiële leeftijdsgrens van drie jaar ten aanzien van preventieve activiteiten.

– *Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap*

Van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap dient wellicht te worden afgeweken, wat het principe van de inschrijving bij dat Fonds betreft (artikelen 39 tot en met 42).

Kortom : aanvraag en inschrijving kan enkel via het Fonds en is niet mogelijk via een intersectorale toegang en toewijzing. Bovendien is niets rechtstreeks toegankelijk op dit ogenblik.

– *Algemeen Welzijnswerk*

Op het eerste gezicht zal van het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk niet moeten worden afgeweken, tenzij men ook binnen die sector een onrechtstreeks toegankelijk hulpaanbod zou willen creëren.

– *Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg*

Ten aanzien het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg dienen wellicht geen afwijkingen te gebeuren, tenzij de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg niet langer moeten instaan voor de indicatiestelling ten aanzien van minderjarigen.

Kortom : indien de indicatiestelling intersectoraal georganiseerd wordt, dient allicht toch van het decreet te worden afgeweken.

– *Centra voor Leerlingenbegeleiding*

Men kan zich afvragen of er geen afwijking van het decreet van 1 december 1998 betreffende de Centra voor Leerlingenbegeleiding vereist is, wat de personen en instellingen betreft die de begeleiding door een Centrum voor Leerlingenbegeleiding kunnen aanvragen (wijziging van de artikelen 9, § 1, en 26).

4.2. *Bijzonder tijdelijke en gelimiteerde schorsingsmachtiging als randvoorwaarde voor de implementatie van de integrale jeugdhulp in pilootregio's*

Het Vlaams Parlement stipuleerde de methode om te komen tot de integrale jeugdzorg. In de maatschappelijke beleidsnota bijzondere jeugdzorg werd beklemtoond dat de ontwikkeling tegelijk topdown (interdepartementale werkgroep) als bottom-up (experimentele regio's) diende te gebeuren. In de resolutie met betrekking tot de bijzondere jeugdzorg werd de flexibilisering van de regelgeving als voorwaarde benoemd bij de invoering van deze experimentele regio's.

Bovenstaand inhoudelijk concept van de integrale jeugdhulp werd samen met het ontwikkelingsplan reeds toegelicht in het Vlaams Parlement op 8 februari 2001. Het is de bedoeling dit concept bij wijze van experiment te implementeren in enkele zogenaamde pilootregio's. Aan het Vlaams Parlement werd eveneens meegedeeld dat de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Gent en Tongeren-Hasselt als pilootregio's zullen fungeren.

4.2.1. *Geen opheffings- of wijzigingsmachtiging, wel een schorsingsmachtiging als randvoorwaarde*

De invoering van de integrale jeugdhulp impliceert een (gedeeltelijk) nieuwe regelgeving binnen de pilootregio's, terwijl voor die pilootregio's de bestaande regelgeving betreffende de zes betrokken sectoren – nl. bijzondere jeugdbijstand, geestelijke gezondheidszorg, algemeen welzijnswerk, onderwijs, gehandicaptenzorg (VFSIPH) en Kind en Gezin – (gedeeltelijk) buiten werking dient te worden gesteld, d.w.z. dat ze dient te worden geschorst. Aangezien het een experiment betreft, heeft het thans geen zin enkel voor die regio's bestaande regelgeving op te heffen of te wijzigen.

Een te ontwerpen regelgeving betreffende de integrale jeugdhulp, die afwijkt van de huidige regelgeving betreffende voornoemde zes sectoren, dient van hetzelfde juridische niveau (decreet, besluit van de Vlaamse regering, ministerieel besluit) te zijn als de regelgeving waarvan ze afwijkt. Hetzelfde geldt voor te ontwerpen regelgeving die de huidige regelgeving (gedeeltelijk) buiten werking zou stellen.

Van decretale bepalingen kan dus enkel bij decreet worden afgeweken.

In de huidige fase van de werkzaamheden wordt nog geredeneerd in termen van “functies”, zodat nog niet met zekerheid geweten is wie wat zal doen. Ook dient het hulpaanbod nog te worden opgedeeld in modules. Onder meer daarom kan thans nog niet met zekerheid worden aangegeven in welke mate van de bestaande regelgeving betreffende elk van de zes betrokken sectoren zal moeten worden afgeweken voor de implementatie van integrale jeugdhulp in de pilootregio's en op welk niveau (decreet/besluit) de afwijkingen precies dienen te gebeuren.

Wel kan op basis van een eerste screening van de sectorale regelgeving (zie hierboven nr. 4.1.) reeds worden gesteld dat voor de implementatie van de integrale jeugdhulp in de pilootregio's zeer waarschijnlijk van sommige decretale bepalingen betreffende de betrokken sectoren moet worden afgeweken. Aangezien het ontwerp van decreet de Vlaamse regering belast met de verdere implementatie van de integrale jeugdhulp, wordt daarom in het ontwerp aan de Vlaamse regering ook machtiging verleend om, indien dit voor die implementatie noodzakelijk is, af te wijken van sectorale decretale bepalingen en de uitvoering van die sectorale decretale bepalingen binnen de pilootregio's te schorsen.

Het besluit van de Vlaamse regering dat een regeling bevat die van de bestaande decretale bepalingen afwijkt en die bestaande decretale bepalingen schorst, dient vervolgens wel door het Vlaams Parlement te worden bekrachtigd.

Van de techniek waarbij de Vlaamse regering wordt gemachtigd om bij besluit een regeling uit te vaardigen die afwijkt van een bestaande decretale bepaling en waarbij die regeling nadien bij decreet dient te worden bekrachtigd, werd ook gebruik gemaakt in het decreet van 22 december 1995 tot wijziging van sommige bepalingen van titel I en titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995.

Artikel 13 van dit decreet stelt :

“De Vlaamse regering wordt gemachtigd het decreet van 13 juli 1994 betreffende de rustpensioenen toegekend aan de vastbenoemde personeelsleden van de Nederlandse Radio en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap, en betreffende de overlevingspensioenen toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden, aan te vullen met bijzondere bepalingen ten einde :

1° te garanderen dat de personeelsleden bedoeld in artikelen 15, § 2, tweede zin van de gecoördineerde decreten en van artikel 12 van dit decreet, waarvan de statutaire tewerkstelling wordt omgezet in een contractuele tewerkstelling, voor zichzelf en hun rechthebbenden een globaal pensioenkomen zullen bekomen alsof zij in statutair verband waren gebleven ;

2° te voorzien in een verplichte pensionering op de leeftijd van 60 jaar voor de personen bedoeld in de artikelen 15, § 2, tweede zin van de gecoördineerde decreten en van artikel 12 van dit decreet, mits hun pensioen wordt berekend als waren zij tot op de leeftijd van 65 jaar in dienst gebleven.

Die bijzondere bepalingen worden binnen de maand ter bekrachtiging aan de Vlaamse Raad voorgelegd.” (eigen onderlijning).

Dit artikel werd uitgevoerd bij besluit van de Vlaamse regering van 31 januari 1996 tot wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de rustpensioenen toegekend aan de vastbenoemde personeelsleden van de Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap, en betreffende de overlevingspensioenen toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden (B.S., 9 februari 1996).

Dat besluit werd bekrachtigd bij decreet van 2 april 1996 (B.S., 19 april 1996), waarvan artikel 2 bepaalt :

“Het besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de rustpensioenen toegekend aan de vastbenoemde personeelsleden van de Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap, en betreffende de overlevingspensioenen toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden, is bekrachtigd.”

Overeenkomstig artikel 3 van dit bekrachtigingsdecreet traden het decreet en het daarbij bekrachtigde besluit in werking op 12 februari 1996, datum waarop het decreet van 22 december 1995 in werking is getreden.

Volgens het Arbitragehof is deze techniek niet strijdig met de regels van de Grondwet en de bijzondere wetten en gaat het dus niet om een ongrondwettelijke bevoegdheidsdelegatie van het Vlaams parlement aan de Vlaamse regering, omdat het besluit van de Vlaamse regering ter bekrachtiging moest worden voorgelegd aan het Vlaamse

Parlement en het Vlaams Parlement zijn beslissingsbevoegdheid bijgevolg niet uit handen heeft gegeven :

“De verzoekers (...) voeren (...) tevens de schending aan van het in artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vervatte legaliteitsbeginsel, doordat de decreetgever aan de Vlaamse Regering machtiging heeft verleend om het decreet van 13 juli 1994 betreffende de rustpensioenen toegekend aan de vastbenoemde personeelsleden van de Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap, en betreffende de overlevingspensioenen toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden, te wijzigen.

Artikel 13 van het decreet van 22 december 1995 machtigt de Vlaamse Regering ertoe de pensioenregeling van bepaalde personeelsleden en hun rechthebbers aan te vullen in de zin die de decreetgever aangeeft (eerste lid), doch voegt eraan toe dat de ter uitvoering van die machtiging genomen maatregelen, in casu het besluit van de Vlaamse Regering van 31 januari 1996, binnen de maand ter bekrachtiging aan de Vlaamse Raad moeten worden voorgelegd (tweede lid), welke bekrachtiging verleend werd bij het decreet van 2 april 1996.

Zonder dat er grond is om te onderzoeken of de bepaling van artikel 9, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zo moet worden gelezen dat de bijzondere wetgever de erin bedoelde bevoegdheid niet dan aan de decreetgever heeft toegekend waaruit zou volgen dat die bepaling moet worden beschouwd als een bevoegdheidsverdelende regel in de zin van artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, en zonder dat er aanleiding is te onderzoeken of de materie van de pensioenen tot die bevoegdheid behoort, stelt het Hof vast dat artikel 9 niet wordt geschonden vermits de decreetgever, met het bepaalde in artikel 13, tweede lid, van het decreet van 22 december 1995, zich te dezen het beslissingsrecht heeft voorbehouden.” (Arbitragehof, arrest nr. 39/97 van 14 juli 1997, nr. B.5.2. e.v.).

4.2.2. Een tijdelijke en tijdige schorsingsmachtiging als randvoorwaarde

Het ligt niettemin in de bedoeling om reeds vanaf 1 juli 2002 de principes van de Integrale Jeugdhulp te kunnen toepassen in de drie pilootregio's. Op basis van de ervaringen die men daar zal hebben opgedaan zal dan tegen het einde van de legislatuur een decretaal kader voor de invoering van de integrale jeugdhulpverlening in gans Vlaanderen

ter goedkeuring worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Om de principes van de integrale jeugdhulp in een eerste fase in de pilootregio's te kunnen toepassen zal, zoals reeds eerder gesteld, het regelgevend kader binnen die pilootregio's moeten worden opgeschort exclusief op die onderdelen die de ontwikkeling in de pilootregio's conform het ontwikkelingsplan onmogelijk maken.

Het is thans evenwel nog niet mogelijk om aan het Vlaams Parlement een ontwerp van decreet voor te leggen waarin alle noodzakelijke aanpassingen van de regelgeving vervat liggen. Daarvoor moet nog heel wat materiaal worden aangereikt vanuit de centrale commissie, de thematische werkgroepen en de pilootregio's.

In afwachting van het aanreiken van die gegevens en teneinde toch op 1 juli 2002 van start te kunnen gaan in de pilootregio's, lijkt het noodzakelijk om thans het ontwerp van kaderdecreet, waarvan de tekst volgt, in te dienen zodat het vóór 1 juli 2002 kan worden goedgekeurd en afgekondigd en op die datum kan in werking treden.

Het ontwerp van (kader)decreet zal aan de Vlaamse regering machtiging verlenen om ter uitvoering van de doelstelling en de principes van de integrale jeugdhulp, die in het ontwerp van decreet worden opgesomd, bij besluit de basisregels betreffende de integrale jeugdhulp in de pilootregio's vast te leggen en om bij besluit de noodzakelijke afwijkingen van de sectorale regelgevingen van de zes betrokken sectoren binnen de pilootregio's te regelen.

Het ontwerp van decreet zal vanzelfsprekend bepalen dat het besluit van de Vlaamse regering dat die basisregels, evenals de noodzakelijke afwijkingen van sectorale decretale bepalingen bevat, binnen een bepaalde termijn ter bekrachtiging moet worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat laatstgenoemd besluit tegen 1 juli 2002 is genomen zodat het vanaf dan in werking kan treden en de erin vervatte regeling in de pilootregio's kan worden toegepast. Met andere woorden : tijdens de bespreking van het voorliggende kaderdecreet in het Vlaams Parlement zal ook het ontwerp van besluit gefinaliseerd zijn en de meer precieze contouren aangeven welke gelimiteerde decretale regels tijdelijk dienen opgeschort te worden om de ontwikkeling van de integrale jeugdhulp via pilootregio's (bottom-up) niet onmogelijk te maken.

Aangezien een besluit van de Vlaamse regering veel sneller dan een decreet kan worden goedgekeurd, heeft deze werkwijze als voordeel dat de datum van 1 juli 2002 voor de opstart in de pilootregio's haalbaar blijft, terwijl de thematische werkgroepen en de pilootregio's nog verder over de nodige tijd beschikken om het materiaal aan te reiken aan de hand waarvan de uitgewerkte basisregeling van het besluit zal worden opgesteld.

Zou men daarentegen die basisregeling in een decreet opnemen, dan zou met inachtneming van de stand van de werkzaamheden de datum van 1 juli 2002 reeds a priori onhaalbaar zijn.

Mocht het besluit van de Vlaamse regering niet tijdig door het Vlaams Parlement worden bekrachtigd, dan vervalt de erin vervatte regeling en wordt in de pilootregio's opnieuw de regeling van kracht die gold voor de inwerkingtreding van het besluit. Die regeling wordt immers slechts geschorst.

Hoe dan ook is het de bedoeling dat op 30 juni 2004 deze tijdelijke schorsingsmachtiging ophoudt te bestaan.

4.2.3. *Gelimiteerde schorsingsmachtiging als randvoorwaarde*

Aangezien het ontwerp van (kader)decreet aan de Vlaamse regering machtiging wil verlenen om van decretale bepalingen betreffende de zes betrokken sectoren af te wijken en om die bepalingen te schorsen, stelt zich de vraag hoe ruim die delegatie moet worden geformuleerd. Vanzelfsprekend verdient het de voorkeur die delegatie zo strikt en precies mogelijk te formuleren. Dit veronderstelt dan wel dat men thans reeds weet van welke decretale bepalingen men zal moeten afwijken. Uit hetgeen hierboven is gesteld is reeds gebleken dat men nog geen precieze kijk heeft op de bepalingen waarvan men dient af te wijken en dat de inschattingen die door de betrokken administraties zijn verricht, zeer voorlopige inschattingen zijn. Voorgesteld wordt om de delegatie aan de Vlaamse regering zo ruim mogelijk te formuleren om te vermijden dat, bij een zeer strikte delegatie, tijdens het vervolg van de werkzaamheden zou blijken dat de delegatie te eng is en daardoor de vooropgestelde deadline van 1 juli 2002 niet kan worden gehaald. Hoe dan ook is het de bedoeling dat medio 2004 de schorsingsmachtiging ophoudt te bestaan.

Indien overigens tijdens de verdere behandeling van het ontwerp van decreet duidelijk zou blijken dat de delegatie te ruim is geformuleerd, kan zij nog altijd worden bijgesteld tot aan de goedkeuring van het decreet.

Overigens wordt de delegatie aan de Vlaamse regering zo geformuleerd dat de regering daarvan slechts gebruik kan maken indien dit echt noodzakelijk is. Indien de Vlaamse regering van die machtiging gebruik maakt, zal zij de noodzaak daarvan moeten aantonen.

Daarbij heeft het Arbitragehof in een federale aan gelegenheid reeds geoordeeld dat, zelfs indien de federale wetgever uitgebreide machten toekent aan de Koning, daaruit nog niet volgt dat elk besluit genomen krachtens die machtiging onregelmatig zou zijn. Door het Koninklijk Besluit te bekrachtigen, oordeelt de wetgever noodzakelijkerwijze dat het besluit in kwestie de grenzen van de aan de Koning toegekende machtiging niet overschreed (MEERSSCHAUT F., De rechtspraak van het Arbitragehof in 1999.- Het grondwettelijk contentieux, T.B.P., 2000, p. 741, nr. 26).

Bijgevolg, zelfs al wordt aan de Vlaamse regering een ruimere bevoegdheidsdelegatie verleend, dan nog hoeft dit niet noodzakelijk te leiden tot een onwettig besluit van de Vlaamse regering. Door het besluit te bekrachtigen, zoals het ontwerp van decreet het voorziet, kan de decreetgever zelf een einde stellen aan elke discussie omtrent de wettigheid van het besluit.

Om de delegatie aan de Vlaamse regering toch in de mate van het mogelijke af te bakenen, worden in het ontwerp van decreet de doelstellingen en de principes van de integrale jeugdhulp opgenomen.

Uiteraard zal men er bij het maken van regelgeving voor de implementatie van het concept integrale jeugdhulp in de pilootregio's moeten voor waken dat men binnen de Vlaamse bevoegdheden blijft. Dit betekent onder meer dat men er rekening moet mee houden dat de Vlaamse Gemeenschap niet bevoegd is om hulpverleningsvormen te bepalen, die de jeugdrechtbank kan opleggen aan minderjarige delinquenten, en dat de Vlaamse Gemeenschap niet kan raken aan de organisatie en de territoriale bevoegdheid van en de rechtspleging voor de jeugdrechtbanken.

4.3. De werking met pilootregio's en het gelijkheidsbeginsel

4.3.1. *Nu het de bedoeling is in de pilootregio's een afwijkende regeling toe te passen, stelt zich de vraag heel uitdrukkelijk naar de conformiteit hiervan met het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel dat vervat ligt in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. De minderjarigen die in die regio's verblijven en de in die regio's gevestigde voorzieningen zullen op het vlak van de jeugdhulp immers anders worden behandeld dan minderjarigen en voorzieningen, die in andere delen van Vlaanderen verblijven of gevestigd zijn. Het verschil in behandeling geldt enkel voor de noodzakelijk geachte duur van het experiment en is onvermijdelijk aangezien het om een experiment gaat dat – conform de aanbevelingen van het Vlaams Parlement (aanbeveling 29)- in enkele pilootregio's wordt uitgetest. Het is er slechts in afwachting van een definitieve regeling die zal gelden voor gans de Vlaamse Gemeenschap. Het is geenszins de bedoeling om personen en voorzieningen uit de betrokken regio's langer dan voor het experiment noodzakelijk of blijvend verschillend te behandelen.*

4.3.2. Het Arbitragehof en de Raad van State stellen in verband met het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel :

- *“De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen ; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangevande middelen en het beoogde doel.”* (o.a. Arbitragehof, arrest nr. 1/94 van 13 januari 1994 en arrest nr. 2/98 van 14 januari 1998).

Bij de toetsing of een decretale regeling al dan niet in strijd is met voormeld beginsel, gaat het Arbitragehof in grote lijnen als volgt te werk :

- vooreerst wordt nagegaan of de personen, situaties of verhoudingen die verschillend worden

behandeld, wel in voldoende mate vergelijkbaar zijn ;

- vervolgens wordt nagegaan of het nagestreefde doel geoorloofd en niet willekeurig is ;
- daarna wordt nagegaan of het gemaakte criterium van onderscheid objectief en redelijk is : het onderscheid moet niet alleen objectief zijn, maar ook adequaat ten aanzien van het nagestreefde doel ;
- tenslotte wordt onderzocht of de maatregel zelf evenredig is met het beoogde doel.

Wat de toetsing van de maatregel zelf betreft, gaat het om een toetsing aan het evenredigheidsbeginsel. De woorden “redelijk verband van evenredigheid” in bovenstaand citaat wijzen erop dat het Arbitragehof bij die toetsing een zekere terughoudendheid aan de dag legt zodat het een decretale regeling alleen in geval van kennelijke onevenredigheid sanctioneert. Het Arbitragehof benadrukt overigens dat het geen beoordelingsvrijheid bezit die vergelijkbaar is met die van de democratisch verkozen wetgevende vergaderingen, evenals dat het hem niet toekomt te oordelen of een decretale regeling opportuun of wenselijk is, noch na te gaan of het door de bevoegde wetgever nagestreefde doel ook nog door een andere decretale regeling zou kunnen worden bereikt. Nochtans zal de evenredigheidstoetsing stringenter zijn wanneer een grondrecht wordt aangetast (ALEN A., Handboek van het Belgisch Staatsrecht, Deurne, 1995, p. 282-283, nr. 308 en de daar aangehaalde rechtspraak).

4.3.3. *De afwijkende regelgeving moet het mogelijk maken in de pilootregio's te experimenteren met de integrale jeugdhulp. De praktijk leert dat het niet uitgesloten is regelgeving te maken die bij wijze van experiment enkel geldt binnen een beperkt gedeelte van het grondgebied. Bij wijze van voorbeeld kan worden verwezen naar de wet van 19 juli 1991 tot organisatie van de stemming door middel van geautomatiseerde systemen in de kieskantons Verlaine en Waarschoot (B.S., 3 september 1991), die enkel gold voor de eerstvolgende parlements- en provincieraadsverkiezingen. Bij het ontwerp dat tot die wet heeft geleid, merkte de Raad van State op : “Het ontwerp bewerkstelligt dat de kiezers van het kanton Verlaine en van het kanton Waarschoot anders worden behandeld dan de overige kiezers van het land. Weliswaar gaat het om een wetsontwerp met een duidelijk experimenteel karakter, maar toch zou het dienstig zijn om in de memorie van toelichting*

uitleg te verschaffen om te motiveren waarom de twee zo-even genoemde kantons zijn gekozen en niet andere.” (Gedr. St. Kamer, 1990-1991, nr. 1627/1, p. 20).

4.3.4. *Er kan nauwelijks twijfel over bestaan dat minderjarigen die binnen en buiten de pilootregio's verblijven, vergelijkbare categorieën van personen zijn en dat voorzieningen van een bepaalde sector en van een bepaald type, die binnen en buiten de pilootregio's gevestigd zijn, vergelijkbare categorieën van voorzieningen zijn. Bijgevolg dient te worden onderzocht of een afwijkende regeling voor de pilootregio's, zoals die in het ontwerp van decreet vervat ligt, de toets met het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel kan doorstaan.*

– *het nagestreefde doel is geoorloofd en niet willekeurig*

De regeling beoogt tegemoet te komen aan de problemen en aanbevelingen die door de Commissie ad hoc Bijzondere Jeugdzorg zijn geformuleerd in de maatschappelijke beleidsnota bijzondere jeugdzorg (Parl. St. VI. Parl., 1998-1999, nr. 1354/1 en 1354/2). Deze beleidsnota bevat een grondige probleemanalyse van de jeugdhulpverlening, waaruit 42 aanbevelingen gedistilleerd worden.

Daarin worden onder meer de problemen aangehaald zoals hierboven vermeld onder nr. 1.1.

Op grond van de hierboven beschreven knelpunten heeft het Vlaams Parlement onder meer de aanbevelingen gedaan zoals eveneens hierboven vermeld onder nr. 1.1.

Een regeling die het in artikel 4 van het ontwerp van decreet vermelde doel nastreeft en uitgebouwd is volgens de beginselen die vervat liggen in afdeling II van hoofdstuk III van het ontwerp, wil dus duidelijk een antwoord bieden op de door de in het Vlaams Parlement vastgestelde tekortkomingen in de jeugdhulp. Haar doel is bijgevolg geoorloofd en kan geenszins als willekeurig worden beschouwd.

– *het gemaakte criterium van onderscheid is objectief en redelijk*

De afwijkende regeling zal gelden in drie pilootregio's die worden bepaald op basis van minimaal een gerechtelijk arrondissement.

De keuze voor minimaal de afbakening van een gerechtelijk arrondissement berust op een objectief criterium.

De keuze voor het gerechtelijk arrondissement is ook redelijk en pertinent. Ze is verantwoord vanuit de vaststelling dat ook de jeugdrechtbanken betrokken zijn bij de implementatie van de integrale jeugdhulpverlening. De territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank strekt zich uit tot het gerechtelijk arrondissement waarin ze haar zetel heeft, terwijl de Vlaamse Gemeenschap niet bevoegd is om de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank te wijzigen. Om te voorkomen dat eenzelfde jeugdrechtbank zou moeten optreden met toepassing van de huidige regels (inzake bijzondere jeugdbijstand) ten aanzien van minderjarigen die niet in een pilootregio wonen en met toepassing van de (nieuwe) regels betreffende de integrale jeugdhulp ten aanzien van minderjarigen die wel in de pilootregio wonen, werd ervoor geopteerd de pilootregio te laten samenvallen met minimaal één gerechtelijk arrondissement.

– *de regeling evenredig is met het beoogde doel*

Zoals hierboven gesteld strekt het ontwerp van decreet er dus toe tegemoet te komen aan de problemen en aanbevelingen die door de parlementaire Commissie ad hoc Bijzondere Jeugdzorg werden geformuleerd in haar maatschappelijke beleidsnota bijzondere jeugdzorg.

Die regeling zal bij wijze van experiment in enkele pilootregio's worden ingevoerd. Daardoor wordt tegemoetgekomen aan volgende aanbeveling uit voormelde maatschappelijke beleidsnota :

“Op korte termijn worden experimentele regio's voor integrale jeugdzorg geselecteerd. Daarbij moet de ondersteuning door de Vlaamse overheid worden gegarandeerd door middel van coördinatie en regie, experimentele flexibilisering van de regelgeving, een incentive-beleid en wetenschappelijke effectenonderzoek, uitgaande van het recht van kinderen, jongeren en ouders op een dienst- en hulpverlening op maat.” (aanbeveling 29).

Waar het om een experiment gaat wordt het aantal pilootregio's zo beperkt mogelijk gehouden en wordt de geldingsduur van de regeling zoveel mogelijk beperkt in de tijd. De experimentele regeling zal dus enkel in regio's gelden, waar dit noodzakelijk is om op een representatieve wijze te kunnen experimenteren. Die regeling zal slechts zolang van kracht zijn als echt noodzakelijk voor het experiment.

Als pilootregio's worden, zoals hierboven reeds vermeld, de gerechtelijke arrondissementen Ant-

werpen, Gent en Tongeren-Hasselt aangeduid. Daardoor wordt het mogelijk met het concept integrale jeugdhulpverlening te experimenteren in twee grootstedelijke gebieden en in een gebied dat tegelijkertijd stedelijke en landelijke kenmerken vertoont. Aldus zijn de verschillende types gebieden (grootstedelijk, stedelijk en landelijk) in Vlaanderen in voldoende mate betrokken bij het experiment, zodat tijdens en na afloop van het experiment een toepassing van het concept integrale jeugdhulp en een evaluatie daarvan mogelijk zijn, die voldoende representatief zijn voor de rest van Vlaanderen. Zoals hierboven reeds gesteld, is het immers de bedoeling om aan het einde van het experiment een regeling inzake de integrale jeugdhulp uit te vaardigen, die geldt voor gans Vlaanderen.

Aangezien de regeling betrekking heeft op een experiment, dient de geldingsduur van die regeling tot het minimum te worden beperkt. Aangezien het hier om een experiment gaat, waarbij diverse actoren uit verschillende sectoren betrokken zijn en waarbij hun werking op elkaar dient te worden afgestemd, terwijl ook nieuwe structuren in het leven zullen moeten worden geroepen (o.a. een regionaal georganiseerde toewijzing), lijkt een duur van twee jaar noodzakelijk om dit project te realiseren en het op nuttige wijze te kunnen evalueren. In de regelgeving zal dan ook worden ingeschreven dat ze een geldingsduur van twee jaar heeft.

Gelet op hetgeen voorafgaat lijkt, althans op het eerste gezicht, de ontworpen decretale regeling die het doel en de principes bevat van de integrale jeugdhulp opgeeft met het oog op de verdere implementatie ervan in drie pilootregio's gedurende een periode van twee jaar, niet strijdig te zijn met het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel.

Overigens zal die decretale regeling slechts een kader opzetten, dat nader moet worden ingevuld. Ook bij die verdere invulling zal voortdurend rekening moeten worden gehouden met de naleving van het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel.

II. COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Dit artikel bevat een aantal definities

Een “minderjarige” is een natuurlijke persoon beneden de leeftijd van achttien jaar. De integrale jeugdhulp richt zich immers tot personen van 0 tot en met 17 jaar.

Met “leefomgeving” bedoelt men in eerste instantie de directe leefomgeving van de minderjarige (ouders, broers en zussen, eventueel andere inwonende personen) en in tweede instantie ook betrokken personen of instanties, buiten het kerngezin (school, buurt, vrije tijd, ...).

Onder een “sector” verstaat men één van de sectoren als vermeld in artikel 5. Het betreft de sectoren Kind en Gezin, Bijzondere Jeugdbijstand, Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (gehandicaptensector), Algemeen Welzijnswerk, Geestelijke Gezondheidszorg en Onderwijs (Centra voor Leerlingenbegeleiding).

Een “module” is een duidelijk afgelijnde eenheid van hulp die autonoom kan aangeboden worden. Binnen het hulpaanbod van de voorzieningen uit voormelde sectoren zullen dergelijke eenheden worden onderscheiden.

Het begrip “hulpvrager” is een ruim begrip. Daarmee wordt elke persoon bedoeld, die hulp vraagt voor een minderjarige of een minderjarige en zijn leefomgeving. Dit kan ook de minderjarige zelf zijn of iemand uit zijn leefomgeving.

Van “geïndiceerde hulp” is er sprake als een indicatiestelling heeft uitgewezen dat die hulp tegemoetkomt aan de concrete hulpvraag. Artikel 9, § 1, regelt de wijze waarop de indicatiestelling verloopt.

Artikel 3

Dit artikel wijst de pilootregio's aan waarin het (kader)decreet betreffende de integrale jeugdhulp en de ter uitvoering daarvan ontwikkelde regelgeving van toepassing zullen zijn. De drie aangeduide regio's zijn het gerechtelijke arrondissement Antwerpen, het gerechtelijk arrondissement Gent en de gerechtelijke arrondissementen Tongeren-Hasselt. Dit aantal van drie regio's is noodzakelijk, maar tevens voldoende om op een representatieve wijze het concept integrale jeugdhulp te kunnen uittesten. Het is representatief voor enerzijds de grootstedelijke regio's en anderzijds de meer stede-

lijke en landelijke regio's. Hierboven werd reeds uiteengezet waarom geopteerd werd om met minimaal gerechtelijke arrondissementen te werken (zie nr. 4.3.4 van de algemene toelichting).

Artikel 4

Dit artikel geeft aan wat met de integrale jeugdhulp wordt beoogd.

De integrale jeugdhulp heeft tot doel aan hetzij minderjarigen alleen, hetzij aan minderjarigen en hun leefomgeving een continuüm van hulp aan te bieden, gaande van informatieverstrekking en adviesverlening tot residentiële hulpverlening, om hun ontplooiingskansen te vrijwaren en hun welzijn en gezondheid te bevorderen.

De hulp wordt aangeboden op grond van een hulpvraag of –behoefte. De hulpverlening verloopt in dialoog met de minderjarigen en hun leefomgeving.

De principes van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, ondertekend in New York op 20 november 1989, moeten bij de integrale jeugdhulp worden nageleefd. Dit sluit aan bij aanbeveling 5 van het Vlaams Parlement (*Parl. St. VI. Parl.*, 1998-1999, nr. 1354/1, p. 7). Het Kinderrechtenverdrag dient de hoeksteen te vormen bij de verdere implementatie van de integrale jeugdhulp.

Artikel 5

Dit artikel geeft de sectoren aan waarop de integrale jeugdhulp minimaal betrekking zal hebben. Het betreft de sectoren Kind en Gezin, Bijzondere Jeugdbijstand, Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (gehandicap-tensector), Algemeen Welzijnswerk, Geestelijke Gezondheidszorg en Onderwijs (Centra voor Leerlingenbegeleiding).

Uit het woord “minimaal” blijkt reeds dat de integrale jeugdhulp ook nog op andere sectoren betrekking kan hebben.

Artikel 6

Dit artikel bevatte oorspronkelijk een opsomming van de algemene principes van de integrale jeugd-

hulp, zoals die in de algemene toelichting als “bakens van de integrale jeugdhulp” werden weergegeven (zie nr. 3 van de algemene toelichting).

Volgens de Raad van State was de draagwijdte van dat artikel onmogelijk te begrijpen zonder de memorie van toelichting. Bovendien was het artikel niet geformuleerd in de vorm van een normatieve tekst. De Raad van State heeft dan ook geadviseerd om, op basis van de memorie van toelichting, de tekst van het artikel te herwerken tot een duidelijke tekst met een volwaardige juridische draagwijdte. Zo nodig zou de tekst moeten worden opgesplitst in meer dan één artikel.

Gevolggevend aan die opmerking van de Raad van State, werd de oorspronkelijke tekst van artikel 6 volledig herschreven en verder uitgewerkt. De nieuwe tekst ligt vevat in artikel 6 tot en met 13, die opgenomen zijn in afdeling II van hoofdstuk III. De bepaling betreffende de naleving van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind is opgenomen in artikel 4 (zie hierboven).

Het huidige artikel 6 stelt enkel dat de integrale jeugdhulp uitgaat van de principes die vervat liggen in artikel 7 tot en met 13. Die principes of “bakens” worden dus geëxpliciteerd in nr. 3 van de algemene toelichting.

Artikel 7

Het hulpaanbod dat hulpaanbieders uit de verschillende bij de integrale jeugdhulp betrokken sectoren ter beschikking stellen van minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving, wordt opgedeeld in modules om te komen tot een geprofileerd hulpaanbod dat de afzonderlijke sectoren overschrijdt. Modules situeren zich op het continuüm van informatieverstrekking en adviesverlening tot residentiële hulp, zonder evenwel bijvoorbeeld elke loutere informatieverstrekking te herleiden tot een hulpmodule.

De modulering moet resulteren in begeleidings- en acceptatieplicht voor de voorzieningen en diensten. Enkel daardoor kan in geval van een concrete hulpvraag of –behoefte hulp worden gegarandeerd.

De modulering van het hulpaanbod moet er ook toe bijdragen dat aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving hulp op maat wordt verstrekt.

Binnen hun gemoduleerde hulpaanbod wordt een onderscheid gemaakt tussen het rechtstreeks en het onrechtstreeks toegankelijke hulpaanbod. De Vlaamse regering zal ter zake nadere regels bepalen, rekening houdende met de maatschappelijke kost. Deze wordt ondermeer bepaald door de frequentie, de duur en de intensiteit van het hulpaanbod en door de betaalbaarheid ervan voor de Vlaamse overheid. Het belang van het onderscheid tussen het rechtstreeks en het onrechtstreeks toegankelijke hulpaanbod blijkt uit artikel 9 : enkel indien een voorafgaande indicatiestelling tot onrechtstreeks toegankelijke hulp besluit, kan dergelijke hulp worden verleend aan een minderjarige of een minderjarige en zijn leefomgeving.

Artikel 8

In de mate van het mogelijke wordt aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving rechtstreeks toegankelijke hulp verleend. Het zal in de mate van het mogelijke hulp op maat worden verleend op basis van hun vraag of behoefte. De toegang tot dit hulpaanbod moet voor minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving dus vrij en ook laagdrempelig zijn.

Het rechtstreeks toegankelijke hulpaanbod wordt per pilootregio georganiseerd binnen een functioneel netwerk. Dit regionale netwerk heeft tot taak te zorgen voor een gedifferentieerd en complementair hulpaanbod dat hulp op maat aan minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving mogelijk maakt. Bovendien zorgt het voor de coördinatie van de hulpverlening binnen de pilootregio zodat, indien aan een minderjarige of aan een minderjarige en zijn leefomgeving hulp wordt verleend door twee of meer hulpaanbieders van het netwerk, de ene hulpvorm op de andere wordt afgestemd en daarop naadloos aansluit.

Elke vraag om rechtstreeks toegankelijke hulp wordt door een hulpaanbieder, die van het regionale netwerk deel uitmaakt, ofwel met passende hulpverlening beantwoord ofwel, indien die hulpaanbieder geen passend antwoord kan bieden op de hulpvraag, doorverwezen naar de meest passende hulpaanbieder binnen het netwerk.

Deze verregaande samenwerking binnen het regionale netwerk van rechtstreeks toegankelijke hulp impliceert dat het hulpaanbod afgestemd wordt op door het netwerk bepaalde hulpprioriteiten.

Artikel 9

Tot het onrechtstreeks toegankelijke hulpaanbod hebben minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving enkel toegang via een “toegangspoort”, die bestaat uit de functies “indicatiestelling” en “toewijzing”. Zowel de indicatiestelling als de toewijzing worden per pilootregio georganiseerd.

Onrechtstreeks toegankelijke hulp kan enkel worden verleend, indien een intersectorale en multidisciplinaire indicatiestelling die onafhankelijk is van het hulpaanbod, die hulp indiceert. De toewijzing, die onafhankelijk van het hulpaanbod en eventueel van de indicatiestelling opereert, koppelt de geïndiceerde hulp aan het beschikbare (onrechtstreeks toegankelijke) hulpaanbod.

De eerste paragraaf heeft betrekking op de indicatiestelling. De indicatiestelling stelt op basis van verzamelde en geïnterpreteerde diagnostische gegevens betreffende de minderjarige en zijn leefomgeving op een onafhankelijke en objectieve wijze vast welk hulpaanbod voor de minderjarige of voor de minderjarige en zijn leefomgeving het meest passend is naar aard, inhoud, omvang en urgentie. Zij geeft zowel de meest aangewezen hulp als de hulp, die minimaal zou moeten verleend worden, op.

De indicatiestelling gebeurt voor de ganse pilootregio door een team, dat multidisciplinair is samengesteld en waarin verschillende sectoren vertegenwoordigd zijn. De samenstelling en werking van dit team wordt geregeld door de Vlaamse regering. Het team werkt voornamelijk op basis van diagnostische gegevens die worden verzameld door daartoe bevoegde sectorale actoren.

De tweede paragraaf heeft betrekking op de toewijzing. Indien de indicatiestelling tot onrechtstreeks toegankelijke hulp besluit, koppelt de toewijzing de geïndiceerde hulp aan een beschikbaar hulpaanbod. Zij streeft naar de meest passende hulp. De toewijzing gebeurt voor de ganse pilootregio door een team, waarvan de Vlaamse regering de samenstelling en de werking zal regelen.

De Vlaamse regering kan – volgens de vierde paragraaf – bepalen dat het team, belast met de indicatiestelling, en het team, belast met de toewijzing, deel uitmaken van eenzelfde orgaan.

Artikel 10

Indien ze bij de indicatiestelling mee geïndiceerd is, wordt samen met de eigenlijke hulp ook trajectbegeleiding aangeboden om de uitvoering van de hulpverlening te faciliteren. De trajectbegeleiding wordt samen met de hulp toegewezen.

Trajectbegeleiding wordt steeds aangeboden als, overeenkomstig artikel 12, aan de hulpverlening dwang is toegevoegd. In dit geval kunnen de minderjarige en zijn leefomgeving de aangeboden trajectbegeleiding niet weigeren. In andere gevallen kan trajectbegeleiding wel worden geweigerd.

Trajectbegeleiding impliceert dat een trajectbegeleider voor de inhoudelijke bewaking en de opvolging van het individuele hulpverleningstraject zorgt, zodat de continuïteit en de samenhang van de verleende hulp gegarandeerd worden. Trajectbegeleiding gebeurt in samenspraak met de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving en de betrokken hulpaanbieders.

De trajectbegeleider dient de minderjarige en zijn leefomgeving te informeren over de bestaande mogelijkheden inzake hulpverlening.

Aangezien de trajectbegeleiding een indicatiestelling (en toewijzing) veronderstelt, is er in principe geen trajectbegeleiding indien minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving een beroep doen op het rechtstreeks toegankelijke hulpaanbod.

Artikel 11

Binnen de pilootregio wordt een permanent aanbod van crisishulp georganiseerd.

Artikel 12

Indien geïndiceerde en toegewezen hulp niet vrijwillig wordt aanvaard door de minderjarige of door de minderjarige en zijn leefomgeving, wordt via bemiddeling gepoogd alsnog zijn/hun instemming met die hulp te verkrijgen. Blijven de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving ook na herhaalde pogingen tot bemiddeling de noodzakelijke geachte hulp weigeren en zijn de rechten van het kind dusdanig geschonden dat maatschappelijk optreden gelegitimeerd is, dan kan alleen de jeugd-

rechtbank of de jeugdrechter deze hulp met dwang opleggen.

De Vlaamse regering zal de nadere regels betreffende de bemiddeling bepalen.

Artikel 13

Dit artikel heeft betrekking op het registreren en verder verwerken van gegevens in het kader van de integrale jeugdhulp. De integrale jeugdhulp is immers onmogelijk zonder uitwisseling van de voor de hulpverlening noodzakelijke informatie.

Het artikel bepaalt algemeen wie welk soort gegevens dient te registreren.

De Vlaamse regering zal de nadere regels met betrekking tot de gegevensregistratie en de verdere verwerking van de gegevens bepalen. Ze zal daarbij rekening houden met de toepassing van de bepalingen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

Artikel 14

Dit artikel machtigt de Vlaamse regering om de integrale jeugdhulp in de in artikel 3 opgesomde gerechtelijke arrondissementen te implementeren volgens de in artikel 6 tot en met 13 vermelde principes. De Vlaamse regering wordt aldus gemachtigd om de basisregels betreffende de integrale jeugdhulp op te stellen.

Indien dit daarvoor noodzakelijk is, kan zij bij besluit regels uitvaardigen die afwijken van de decretale bepalingen betreffende de sectoren die in het commentaar bij artikel 5 worden vermeld en kan zij de uitvoering van sommige van die decretale bepalingen schorsen.

De in het vorige lid bedoelde besluiten, die de basisregels betreffende de integrale jeugdhulp bevatten en die, indien noodzakelijk, sectorale decretale bepalingen schorsen, worden binnen twee maanden na hun goedkeuring ter bekrachtiging voorgelegd aan het Vlaams Parlement, dat ze binnen zes maanden na hun goedkeuring bekrachtigt. Daardoor krijgt die bij besluit genomen basisregeling de waarde van een decretale regeling.

Deze bepaling werd onder nr. 4.2. van de algemene toelichting uitgebreid becommentarieerd.

Volgens de Raad van State bevat het artikel voldoende waarborgen tegen een te ruime bevoegdheidsdelegatie aan de Vlaamse regering. Bijgevolg acht ook de Raad de machtiging aan de Vlaamse regering aanvaardbaar.

Artikel 15

Zoals reeds enigszins uit de tekst van artikel 3 valt af te leiden, worden in elk van de drie pilootregio's de principes van de integrale jeugdhulp, die vervat liggen in artikel 6 tot en met 13, vertaald naar concrete projecten. Deze projecten worden aangestuurd door een regionale projectleider die door de Vlaamse regering wordt aangesteld.

Artikel 16

Dit artikel regelt de inwerkingtreding en bepaalt de geldingsduur van het decreet. Aangezien het hier om een experiment gaat, waarbij in de pilootregio's wordt afgeweken van de regeling die voor de rest van Vlaanderen geldt en waardoor dus personen die in de pilootregio's anders worden behandeld dan andere personen die in Vlaanderen wonen of verblijven, mag deze regeling niet langer gelden dan strikt noodzakelijk is om te experimenteren. Om een mogelijke schending van het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel te vermijden, wordt, naast de beperking van het aantal pilootregio's (zie het commentaar bij artikel 3), de duur van het experiment tot de minimumduur beperkt. De keuze van de pilootregio's en de duur van het experiment zijn in de algemene toelichting, onder nr. 4.3.4., nader uiteengezet.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

*De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid
en Gelijke Kansen,*

Mieke VOGELS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende de integrale jeugdhulp

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder

- 1° minderjarige een natuurlijke persoon jonger dan achttien jaar ;
- 2° leefomgeving de personen die behoren tot het gezin van de minderjarige die bij het gezin inwonen die in de buurt van het gezin wonen of met wie de minderjarige geregeld contact heeft onder meer bij het schoolgaan of tijdens de vrijetijdsbesteding.

Artikel 3

Dit decreet regelt de invoering van de integrale jeugdhulp bij wijze van experiment in de volgende drie pilotregio's

- 1° het gerechtelijk arrondissement Antwerpen ;
- 2° het gerechtelijk arrondissement Gent; 30 de gerechtelijke arrondissementen Tongeren en Hasselt

Artikel 4

De integrale jeugdhulp heeft tot doel aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving een continuüm van hulp aan te bieden, gaande van informatieverstrekking en adviesverlening tot residentiële

hulpverlening, om hun ontplooiingskansen te vrijwaren en hun welzijn en gezondheid te bevorderen.

De hulp wordt aangeboden naar gelang van een hulpvraag of -behoefte en in dialoog met de minderjarigen en hun leefomgeving.

De principes van het verdrag inzake de rechten van het kind vormen de hoeksteen van de integrale jeugdhulp.

Artikel 5

De integrale jeugdhulp bestrijkt minstens het hulpaanbod dat zich tot minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving richt bij of krachtens :

- 1° het decreet van 29 mei 1984 houdende oprichting van de instelling Kind en Gezin ;
- 2° de decreten inzake bijzondere Jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april ;
- 3° het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;
- 4° het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk ;
- 5° het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg ;
- 6° het decreet van 1 december 1996 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding.

Artikel 6

De integrale jeugdhulp gaat uit van de volgende beginselen

- 1° het hulpaanbod wordt opgedeeld in modules om te komen tot een geprofileerd hulpaanbod dat de afzonderlijke in artikel 5 vermelde sectoren overschrijdt. Dat resulteert in begeleidings- en acceptatieplicht ;
- 2° het hulpaanbod is toegankelijk voor de minderjarigen en hun leefomgeving. Het wordt opgedeeld in een rechtstreeks toegankelijk en een onrechtstreeks toegankelijk aanbod ;
- 3° het rechtstreeks toegankelijke hulpaanbod wordt per pilootregio georganiseerd binnen een functioneel netwerk. Dit 'netwerk is in staat aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving hulp te garanderen en is belast niet de coördinatie van de hulpverlening binnen de pilootregio ;
- 4° tot het onrechtstreeks toegankelijke hulpaanbod hebben minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving enkel toegang via een toegangspoort en indien een intersectorale en multidisciplinaire indicatiestelling die onafhankelijk is van het hulpaanbod, die hulp indiceert. De toegangspoort is een orgaan dat onafhankelijk werkt van het hulpaanbod en van de indicatiestelling; ze koppelt geïndiceerde hulp aan het beschikbare hulpaanbod. Zowel de indicatiestelling als de toegangspoort worden per pilootregio georganiseerd ;
- 5° indien ze geïndiceerd is, wordt trajectbegeleiding aangeboden om de uitvoering van de hulpverlening te faciliteren. Trajectbegeleiding wordt steeds aangeboden als aan de hulpverlening dwang is toegevoegd. In dit geval kunnen de minderjarige en zijn leefomgeving de aangeboden trajectbegeleiding niet weigeren ;

6° door de jeugdrechtbank of de jeugdrechter kan dwang als modaliteit aan de hulpverlening worden toegevoegd.

Artikel 7

De Vlaamse regening voert de integrale jeugdhulp in de pilootregio's in.

Indien dat daarvoor noodzakelijk is, kan ze bij besluit regels uitvaardigen die afwijken van de bepalingen van de in artikel 5 vermelde decreten en kan ze de uitvoering van sommige van die decretale bepalingen schorsen

De in de vorige leden bedoelde besluiten worden binnen twee maanden na hun goedkeuring ter bekrachtiging voorgelegd aan het Vlaams Parlement, dat ze binnen zes maanden na hun goedkeuring bekrachtigt.

Artikel 8

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2002 en houdt op van kracht te zijn op 31 december 2003.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

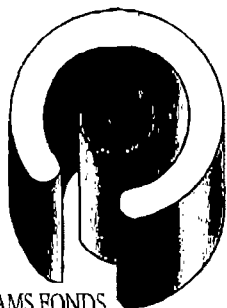
De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen,

Mieke VOGELS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

ADVIES VAN HET VLAAMS FONDS VOOR SOCIALE INTEGRATIE
VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

VLAAMS FONDS
VOOR SOCIALE INTEGRATIE VAN
PERSONEN MET EEN HANDICAP

Brussel,

Aan de Heer Guido Deblaere,
Secretaris-generaal WVC
Markiesstraat 1
1000 Brussel

brief van : 16.05.01 van de Afdeling Coördinatie en Beleidsondersteuning
Vlaams minister van welzijn, gezondheid en gelijke kansen.

ons kenmerk : 10/STAF/INT.JEUGD/HS/NA

vragen naar : Hilde SLEMBROUCK

tel. : 02/225.84.72

Betreft : Ontwerp van decreet en memorie van toelichting Integrale Jeugdhulpverlening.

Mijnheer de Secretaris-Generaal,

Op 16 mei werd in bovengenoemd schrijven gevraagd de Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van personen met een Handicap advies te laten uitbrengen met betrekking tot het ontwerpdecreet en memorie van toelichting betreffende de Integrale Jeugdhulpverlening, dat als bijlage was toegevoegd aan deze brief.

In zijn zitting van 29 mei 2001 (DOC/RVB/01/29.05/83, als bijlage) bracht de Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds gunstig advies uit met betrekking tot het voorontwerp van kaderdecreet met betrekking tot Integrale Jeugdhulpverlening. De leden van de Raad van Bestuur maakten bijkomend de opmerking dat er dient over gewaakt te worden dat de eigenheid van de werking binnen gehandicaptenzorg niet verloren mag gaan binnen het grotere geheel waarbij vooral de uitgangspunten van bijzondere jeugdbijstand (probleemgedrag) aan bod komen.

Met de meeste hoogachting,

Jef FOUBERT,
Administrateur-generaal.

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Betreft : Integrale Jeugdhulpverlening

Gelieve in bijlage een ontwerp van decreet en memorie van toelichting te vinden betreffende Integrale Jeugdhulpverlening.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van welzijn, gezondheid en gelijke kansen vraagt de Raad van Bestuur om advies uit te brengen met betrekking tot dit ontwerp van decreet voor 5 juni 2001.

In verband met Integrale Jeugdhulpverlening werd aan de Raad van Bestuur reeds een infonota voorgelegd (INF/RVB/00/24.10/29) en ook een mondelinge toelichting gegeven op 30 januari 2001.

Het ontwikkelde concept van de integrale jeugdhulpverlening wordt bij wijze van experiment geïmplementeerd in enkele pilootregio's, met name in de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Gent, Hasselt en Tongeren.

Om de voorzieningen en diensten van de verschillende betrokken sectoren in die regio's toe te laten de basisprincipes van het concept Integrale Jeugdhulpverlening toe te passen, dienen de bestaande regelgevingen te worden aangepast.

Aangezien het om een experiment gaat in een beperkte regio heeft het echter geen zin bestaande regelgeving op te heffen of te wijzigen, ook omdat nog niet met zekerheid gezegd worden in welke mate van de bestaande regelgeving betreffende elke van de zes betrokken sectoren zal moeten worden afgeweken, gezien de concretisering van het concept nog volop aan de gang is in thematische werkgroepen.

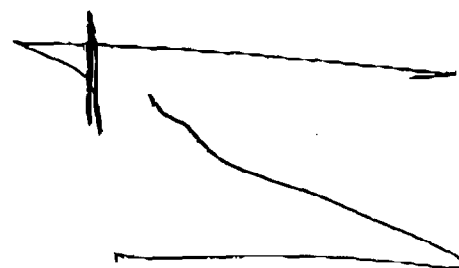
Nochtans wil men vanaf 1 januari 2002 de principes van de integrale jeugdhulpverlening toepassen in de pilootregio's, en door wisselwerking tussen piloot-regio's, thematische werkgroepen, wetenschappelijke inbreng, de basisprincipes verder concretiseren.

Daarom dit voorontwerp van kaderdecreet dat aan U wordt voorgelegd, het houdt op van kracht te zijn op 31 december 2003, het einde van de experimentele fase.

Dit kaderdecreet bevat de basisbeginselen waarvan de integrale jeugdhulpverlening uitgaat. Het machtigt de Vlaamse Regering om bij besluit de noodzakelijke afwijkingen van sectorale bepalingen in de betrokken regio's te regelen.

Voorstel van advies :

De Raad van Bestuur brengt gunstig advies uit met betrekking tot het voorontwerp van kaderdecreet met betrekking tot Integrale Jeugdhulpverlening.

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of connected loops and a long horizontal stroke at the end.

Jef Foubert,
Adminstrateur-generaal.

ADVIES VAN KIND&GEZIN AANGAANDE DE INTEGRALE JEUGDHULPVERLENING

Kind & Gezin

Voorzitter van de Raad van Beheer

ons kenmerk

L3B2001-066

bladzijde

2

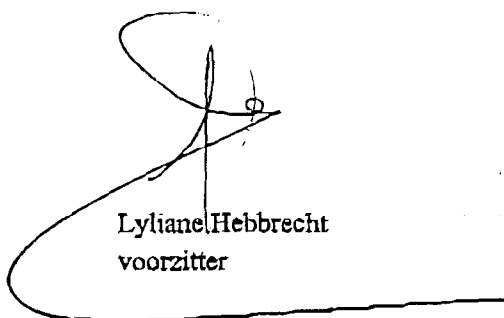
datum

8 juni 2001

De Raad van Bestuur wenst wel te signaleren dat er een ruime delegatie wordt gegeven aan de Vlaamse Regering om bepalingen in de onder artikel 5 opgesomde decreten te wijzigen. Het decreet van Kind en Gezin vat immers veel meer dan wat door integrale jeugdhulpverlening wordt gevat. Ze begrijpt echter dat men momenteel nog geen juiste kijk heeft op de bepalingen waarvan men dient af te wijken. Daarom gaat ze akkoord met artikel 5 van het ontwerp van decreet, maar wenst de verdere ontwikkeling van dit kaderdecreet heel nauw op te volgen, zodat inderdaad de delegatie nog kan worden bijgesteld indien zou blijken dat de delegatie te ruim is gedefinieerd.

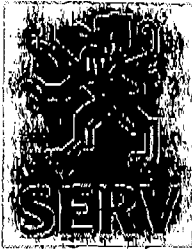
In de hoop dat Kind en Gezin u hiermee van dienst is geweest, verblijf ik,

Met bijzondere hoogachting,

Lyliane Hebbrecht
voorzitter

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

Brussel, 2 augustus 2001
50MDdp080102

Mevrouw Mieke VOGELS
Vlaams minister Welzijn-Gezondheid-
Gelijke Kansen
Koolstraat 35

1000 BRUSSEL

Mevrouw de Minister,

Op 19 juli 2001 heeft u de Raad om advies gevraagd over het ontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp.

Ik heb de eer, Mevrouw de Minister, u te melden dat de SERV vanuit sociaal-economische invalshoek geen bemerkingen heeft bij het voorgelegde ontwerp van decreet.

Met bijzondere hoogachting,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'E. Deman', followed by a small flourish or mark.

Esther Deman,
Adjunct-administrateur-generaal.

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Mevrouw Marleen Vanderpoorten
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming
H. Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

datum 21 SEP. 2001

betroft

Mevrouw de minister

Als bijlage ontvangt u het advies betreffende een ontwerp van decreet over de integrale jeugdhulp (AR/ASE/ADV/001).

Gelieve ons op de hoogte te houden van het gevolg dat u aan dit advies geeft.

Met de meeste hoogachting

Jacques Pequey
administrateur-generaal

Louis Van Beneden
voorzitter

Advies betreffende een ontwerp van decreet over de integrale jeugdhulp

Situering

Dit ontwerpdecreet heeft tot doel een kaderregeling uit te werken voor een experiment in drie Vlaamse regio's, waardoor aan minderjarigen (en hun leefomgeving) een continuüm van hulp wordt aangeboden, gaande van informatieverstrekking en adviesverlening tot residentiële hulpverlening.

In het continuüm van hulpaanbod bevinden zich ook de centra voor leerlingenbegeleiding. Zij worden hiertoe opgenomen in een functioneel netwerk dat per pilootregio wordt georganiseerd en kan begeleidings- en acceptatieplicht impliceren.

Het ontwerpdecreet maakt het mogelijk, dat, indien nodig, een aantal beperkingen van o.m. het decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding bij besluit kunnen opgeschorst worden, of dat bij besluit regels kunnen worden uitgevaardigd die afwijken van de bepalingen van dit decreet.

Dit zou gelden voor de periode van 1 januari 2002 tot 31 december 2003.

Advies

Onderstaand advies werd unaniem uitgebracht in aanwezigheid van 27 leden.

De onderwijsraad ondersteunt de idee van een continuüm integrale jeugdhulp waarvan ook de CLB's en de scholen deel zouden uitmaken.

De onderwijsraad stelt echter dat hierbij niet kan geraakt worden aan de begeleidingsdomen die decretaal aan de CLB's zijn toegewezen (het leren en studeren, de onderwijsloopbaan, de preventieve gezondheidszorg, en het psychisch en sociaal functioneren).

Verder wordt opgemerkt dat over de plaats van de school op het continuüm niets bepaald wordt. De school dient in deze een betrokken partner te zijn vanuit een vernieuwde verantwoordelijkheid van de scholen voor leerlingenbegeleiding. Het is in ieder geval onaanvaardbaar dat post factum bijkomende verantwoordelijkheden naar het onderwijs zouden worden afgeschoven.

De onderwijsraad plaatst het grootste voorbehoud bij art. 7 dat bijzonder vaag is en een vrijkaart impliceert voor allerlei wijzigingen, zonder dat hierover zelfs maar enige aanduiding wordt gegeven.

Het overlegplatform onderwijs-CLB van de Vior wenst deze aangelegenheid van nabij op te volgen en vraagt uitdrukkelijk om over betreffende ontwerpbesluiten advies te kunnen verstrekken.

Bovendien wijst de onderwijsraad er op dat de implementatie van dit experiment mogelijk een bijkomende belasting betekent voor de betrokken CLB's en scholen. Indien dit in ernstige mate het geval zou zijn, dan dient de nodige personeelsondersteuning gegeven te worden.

Jacques Perquy
Administrateur-generaal

Louis Van Beneden
voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

RAAD VAN STATE

DE EERSTE VOORZITTER

32.332/3

1040 Brussel.

Wetenschapsstraat 33

Mevrouw de Minister,

In antwoord op Uw brief van 8 oktober 2001, heb ik de eer U hierbij een uitgifte en twee afschriften te zenden van het advies van de Raad van State over een voorontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp.

Met bijzondere hoogachting.

De Eerste Voorzitter,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'W' followed by a horizontal line and a small flourish.

W. DEROOVER

Mevrouw M. VOGELS
Vlaams minister van Welzijn,
Gezondheid en Gelijke Kansen
Koolstraat 35

1000 BRUSSEL

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 32.352/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 8 oktober 2001 door de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen verzocht haar advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de integrale jeugdhulp", heeft op 22 januari 2002 het volgende advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP

Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet voorziet in de invoering, bij wijze van experiment, van de zogenaamde integrale jeugdhulp.

De integrale jeugdhulp is bedoeld om aan minderjarigen en hun leefomgeving een "continuüm van hulp" aan te bieden, "gaande van informatieverstrekking en adviesverlening tot residentiële hulpverlening" (artikel 4). Die hulp bestrijkt minstens de bestaande sectoren van jeugdhulp, zoals die zijn geregeld bij zes met name genoemde decreten : de hulp geboden door Kind en Gezin, de bijzondere jeugdbijstand, de sociale integratie van personen met een handicap, het algemeen welzijnswerk, de geestelijke gezondheidszorg en de leerlingenbegeleiding (artikel 5).

De integrale jeugdhulp neemt de vorm aan van modules, op basis van de hulp die het voorwerp uitmaakt van de voornoemde zes sectoren, waarbij evenwel in verbindingen tussen die sectoren voorzien wordt. Dit hulpaanbod kan rechtstreeks of onrechtstreeks toegankelijk zijn : in het eerste geval kunnen minderjarigen en hun leefomgeving zich rechtstreeks tot de hulpverlening richten; in het tweede geval is toegang enkel mogelijk na indicatiestelling en via een zogenaamde toegangspoort : een orgaan dat de verbinding vormt tussen de indicatie van hulp en het beschikbare hulpaanbod (artikel 6).

Het experiment heeft betrekking op drie pilootregio's : de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Gent en Tongeren-Hasselt (artikel 3). Het experiment heeft een beperkte duur : van 1 januari 2002 tot 31 december 2003 (artikel 8).

De invoering en de uitwerking van het experiment worden opgedragen aan de Vlaamse regering. Deze kan, indien dit noodzakelijk is, bij besluit afwijken van de decretale bepalingen i.v.m. de zes genoemde sectoren. De aldus genomen besluiten dienen binnen twee maanden na hun goedkeuring ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement te worden voorgelegd (artikel 7).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 6

De tekst van dit artikel mist de scherpheid en de helderheid die het verschil uitmaken tussen een beschrijvende tekst en een normatieve tekst.

Zelfs als beschrijvende tekst mist het artikel zijn doel. De draagwijdte van artikel 6 is immers onmogelijk te begrijpen zonder de memorie van toelichting.

Om het bovenstaande te illustreren, kan op de volgende tekortkomingen gewezen worden :

- in 1° wordt niet verduidelijkt wat bedoeld wordt met de term "modules"; evenmin wordt verduidelijkt wat verstaan moet worden onder de uitdrukking "Dat resulteert in ...";
- uit 2° blijkt niet waarin het verschil bestaat tussen een rechtstreeks toegankelijk en een onrechtstreeks toegankelijk aanbod, noch hoe de opdeling tussen beide gerealiseerd moet worden;
- in 4° wordt de term "toegangspoor" gebruikt om een "orgaan" aan te wijzen; een orgaan of instelling kan wel fungeren als "toegangspoor", maar het is verwarrend om dat orgaan of die instelling zelf de benaming "toegangspoor" mee te geven;
- nog in 4° is sprake van de term "indicatiestelling", zonder dat uiteengezet wordt wat daaronder verstaan moet worden; hetzelfde geldt voor de uitdrukking "geïndiceerde hulp";
- in 5° wordt de term "trajectbegeleiding" gebruikt, alweer zonder enige uitleg.

Artikel 6 dient dan ook herschreven te worden. Om te komen tot een bepaling met een volwaardige juridische draagwijdte is het niet voldoende in de tekst alleen maar verduidelijkingen aan te brengen. De tekst dient integendeel zo opgesteld te worden dat daaruit blijkt dat de rechtsorde erdoor gewijzigd wordt. Een bijzondere

nadruk moet dus gelegd worden op de rechten en de verplichtingen die erdoor gecreëerd worden.

De stellers van het ontwerp moeten daarbij niet aarzelen om de tekst zo nodig op te splitsen in meer dan één artikel.

Artikel 7

Bij artikel 7 wordt de Vlaamse regering gemachtigd om de integrale jeugdhulp in te voeren. Zij kan daarbij, indien dit noodzakelijk is, bij besluit afwijken van bepaalde decretale bepalingen en de uitvoering van die bepalingen schorsen.

Een algemene machtiging om bij besluit af te wijken van decreten staat vanzelfsprekend op gespannen voet met de beginselen die de verhouding regelen tussen de wetgevende en de uitvoerende macht, te dezen geconcretiseerd in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De in het ontwerp bedoelde machtiging blijkt evenwel aan een aantal voorwaarden te zijn onderworpen.

In de eerste plaats wordt de machtiging slechts gegeven om tijdelijke, experimentele projecten op te zetten, begrensd in ruimte (drie pilootregio's) en tijd (twee jaar).

Bovendien wordt aan de regering geen onbegrensde machtiging gegeven, doch wordt in het ontworpen decreet zelf aangegeven welke de contouren van het experiment zijn. Van de mogelijkheid om van decreetsbepalingen af te wijken kan ook alleen maar gebruik gemaakt worden "indien dat ... noodzakelijk is", voorwaarde die beperkend geïnterpreteerd moet worden.

Ten slotte zou de decreetgever, door te voorzien in een verplichting om de besluiten van de Vlaamse regering ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement voor te leggen, zich uiteindelijk het beslissingsrecht zelf voorbehouden.

De hiervoor vermelde voorwaarden kunnen beschouwd worden als voldoende waarborgen tegen een te ruime delegatie van bevoegdheid aan de regering. In de gegeven omstandigheden kan die machtiging aan de Vlaamse regering dus aanvaard worden.

32.332/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	eerste voorzitter,
	D. ALBRECHT, P. LEMMENS,	staatsraden,
	H. COUSY, A. SPRUYT,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, eerste referendaris.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

F. LIEVENS

W. DEROOVER

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET
betreffende de integrale jeugdhulp

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° minderjarige : een natuurlijke persoon jonger dan achttien jaar ;
- 2° leefomgeving : de personen die behoren tot het gezin van de minderjarige, die bij het gezin inwonen, die in de buurt van het gezin wonen of met wie de minderjarige geregeld contact heeft onder meer bij het schoolgaan of tijdens de vrijetijdsbesteding ;
- 3° sector : een bevoegdheidsdomein dat geregeld wordt door een decreet als bedoeld in artikel 5 ;

4° module : een duidelijk afgelijnde eenheid van hulp die autonoom kan aangeboden worden ;

5° hulpvrager : de minderjarige, zijn leefomgeving of elke andere persoon die hulp vraagt voor de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving ;

6° geïndiceerde hulp : hulp die blijkens de indicatiestelling, bedoeld in artikel 9, § 1, tegemoetkomt aan een concrete hulpvraag.

HOOFDSTUK II

Territoriaal toepassingsgebied

Artikel 3

Dit decreet regelt de invoering van de integrale jeugdhulp bij wijze van experiment in de volgende pilootregio's :

- 1° het gerechtelijk arrondissement Antwerpen ;
- 2° het gerechtelijk arrondissement Gent ;
- 3° de gerechtelijke arrondissementen Tongeren en Hasselt.

HOOFDSTUK III

Doel, draagwijdte en principes van de integrale jeugdhulp

AFDELING I

Doel en draagwijdte van de integrale jeugdhulp

Artikel 4

§ 1. Integrale jeugdhulp biedt, op grond van een vraag of een behoefte, aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving een continuüm van hulp aan, gaande van informatieverstrekking en adviesverlening tot en met residentiële hulp.

Ze verloopt in dialoog met de minderjarigen en hun leefomgeving en beoogt hun ontplooiingskan-

sen te vrijwaren en hun welzijn en gezondheid te bevorderen.

§ 2. Integrale jeugdhulp hanteert het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, ondertekend in New York op 20 november 1989, als referentiekader. De bepalingen van dit verdrag dienen ten allen tijde gerespecteerd te worden.

Artikel 5

Integrale jeugdhulp bestrijkt minstens het hulpaanbod dat zich tot minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving richt bij of krachtens :

- 1° het decreet van 29 mei 1984 houdende oprichting van de instelling Kind en Gezin ;
- 2° de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april 1990 ;
- 3° het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;
- 4° het decreet van 19 december 1997 betreffende het Algemeen Welzijnswerk ;
- 5° het decreet van 18 mei 1999 betreffende de Geestelijke Gezondheidszorg ;
- 6° het decreet van 1 december 1998 betreffende de Centra voor Leerlingenbegeleiding.

AFDELING II

Principes van de integrale jeugdhulp

Artikel 6

Integrale jeugdhulp gaat uit van de principes die in deze afdeling vervat liggen.

Artikel 7

§ 1. De hulpaanbieders uit de verschillende sectoren delen hun hulpaanbod dat op minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving gericht is, in modules in volgens de regels die de Vlaamse regering vaststelt.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels inzake het onderscheid tussen het hulpaanbod dat rechtstreeks toegankelijk is en het hulpaanbod dat onrechtstreeks toegankelijk is. Zij houdt daarbij rekening met de maatschappelijke kost die geconcretiseerd kan worden door ondermeer de frequentie, de duur, de intensiteit en de betaalbaarheid van een hulpaanbod.

§ 2. Met inachtneming van de bepalingen van deze afdeling en voor zover zij in staat zijn passende hulp te verlenen, garanderen de hulpaanbieders, bedoeld in § 1, hulpverlening aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving tot uitputting van hun daartoe bestemde capaciteit.

Artikel 8

§ 1. De hulpaanbieders uit de verschillende sectoren, die binnen de pilootregio rechtstreeks toegankelijke hulp aanbieden, verbinden zich tot een functionele samenwerking die vastgelegd wordt in een geschreven document.

Dit regionale netwerk van rechtstreeks toegankelijke hulp :

- 1° zorgt voor een gedifferentieerd en complementair hulpaanbod dat hulp op maat aan minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving mogelijk maakt ;
- 2° garandeert dat, indien aan een minderjarige of aan een minderjarige en zijn leefomgeving hulp wordt verleend door twee of meer hulpaanbieders van het netwerk, de ene hulpvorm op de andere wordt afgestemd en daarop naadloos aansluit.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen aangaande het regionale netwerk.

§ 2. Hulpvragers kunnen hun vraag om rechtstreeks toegankelijke hulp rechtstreeks richten tot de hulpaanbieders die van het regionale netwerk deel uitmaken. Deze garanderen dat de hulpvrager onmiddellijk de meest passende hulp krijgt aangeboden. Indien een hulpaanbieder geen passend antwoord kan bieden op een hulpvraag verwijst hij de hulpvrager onmiddellijk door naar de meest passende hulpaanbieder binnen het netwerk.

§ 3. Het regionale netwerk stemt zijn hulpaanbod af op hulpprioriteiten.

Artikel 9

§ 1. Alleen indien een indicatiestelling tot die hulp besluit, verlenen hulpaanbieders aan minderjarigen of aan minderjarigen en hun leefomgeving onrechtstreeks toegankelijke hulp.

Die indicatiestelling stelt op basis van verzamelde en geïnterpreteerde diagnostische gegevens betreffende de minderjarige en zijn leefomgeving op een onafhankelijke en objectieve wijze vast welke hulp voor de minderjarige of voor de minderjarige en zijn leefomgeving het meest passend is naar aard, inhoud, omvang en urgentie. Zij geeft zowel de meest aangewezen hulp als de hulp, die minimaal zou moeten verleend worden, op.

Binnen de pilootregio kan uitsluitend een team, dat multidisciplinair is samengesteld en waarin verschillende sectoren vertegenwoordigd zijn, die indicatiestelling uitvoeren. De Vlaamse regering regelt de samenstelling en de werking van dat team.

Het team, bedoeld in het vorige lid, werkt op basis van diagnostische gegevens die worden verzameld overeenkomstig de regelgeving van de verschillende sectoren. Op eenvoudig verzoek van het team worden die diagnostische gegevens vanuit de sectoren aan het team bezorgd. Het team kan een aanvullend diagnostisch onderzoek vragen. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels.

§ 2. De toewijzing koppelt, indien de indicatiestelling tot onrechtstreeks toegankelijke hulp besluit, de geïndiceerde hulp aan een beschikbaar hulpaanbod.

Binnen de pilootregio kan uitsluitend een team, waarvan de Vlaamse regering de samenstelling en de werking regelt, die toewijzing uitvoeren. Het team werkt op basis van de aangeleverde indicatiestelling.

§ 3. Zowel de indicatiestelling als de toewijzing worden onafhankelijk van het hulpaanbod georganiseerd.

§ 4. De Vlaamse regering kan bepalen dat de teams, bedoeld in § 1, derde lid, en § 2, tweede lid, deel uitmaken van eenzelfde orgaan.

Artikel 10

Om de uitvoering van onrechtstreeks toegankelijke hulp te faciliteren, kunnen de minderjarige of de

minderjarige en zijn leefomgeving een beroep doen op trajectbegeleiding. Tot de trajectbegeleiding moet bij de indicatiestelling, bedoeld in artikel 9, § 1, zijn besloten. De trajectbegeleiding wordt toegewezen conform artikel 9, § 2.

In afwijking van het eerste lid wordt trajectbegeleiding steeds aangeboden en kan zij door de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving niet worden geweigerd als aan de hulpverlening dwang is toegevoegd met toepassing van artikel 12.

§ 2. Als trajectbegeleiding toegewezen is, zorgt een trajectbegeleider voor de inhoudelijke bewaking en de opvolging van het individuele hulpverleningstraject teneinde de continuïteit en de samenhang van de verleende hulp te garanderen. Dit gebeurt in samenspraak met de minderjarige of de minderjarige en zijn leefomgeving en de betrokken hulpaanbieders. De trajectbegeleider informeert de minderjarige en zijn leefomgeving over de mogelijkheden inzake hulpverlening.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels betreffende de trajectbegeleiding en betreffende de functie van trajectbegeleider.

Artikel 11

Binnen de pilootregio wordt een permanent aanbod van crisishulp georganiseerd. Crisishulp garandeert een onmiddellijke en dringende interventie van de betrokken hulpaanbieders in een crisissituatie.

Artikel 12

Geïndiceerde en overeenkomstig artikel 9, § 2 toegewezen hulp die ook na bemiddeling niet vrijwillig wordt aanvaard door de minderjarige of door de minderjarige en zijn leefomgeving, kan enkel door de jeugdrechtbank of de jeugdrechter met dwang worden opgelegd. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels betreffende de bemiddeling.

Artikel 13

Teneinde binnen de pilootregio het hulpaanbod optimaal te kunnen afstemmen op de aanwezige behoefte aan hulp voor minderjarigen of minderjarigen en hun leefomgeving registreren de hulpaan-

bieders van de verschillende sectoren, het regionale netwerk en de teams die belast zijn met de indicatiestelling en de toewijzing gegevens met betrekking tot de hulpvragen, de hulpvragers, de verleende hulp en de minderjarigen of de minderjarigen en hun leefomgeving, aan wie hulp werd verleend.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de gegevensregistratie en -verwerking, onverminderd de toepassing van de regelgeving tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

HOOFDSTUK IV

Implementatie van de integrale jeugdhulp

Artikel 14

De Vlaamse regering voert de integrale jeugdhulp in de pilootregio's in.

Indien dat daarvoor noodzakelijk is, kan ze bij besluit regels uitvaardigen die afwijken van de bepalingen van de in artikel 5 vermelde decreten en kan ze de uitvoering van sommige van die decretale bepalingen schorsen.

De in de vorige leden bedoelde besluiten worden binnen twee maanden na hun goedkeuring ter bekrachtiging voorgelegd aan het Vlaams Parlement, dat ze binnen zes maanden na hun goedkeuring bekrachtigt.

Artikel 15

In elke pilootregio worden de principes van de integrale jeugdhulp, die vervat liggen in hoofdstuk III, afdeling II, vertaald naar concrete projecten. Deze projecten worden aangestuurd door een regionale projectleider die door de Vlaamse regering wordt aangesteld.

HOOFDSTUK V

Slotbepaling

Artikel 16

Dit decreet treedt in werking op 1 juli 2002 en houdt op van kracht te zijn op 30 juni 2004.

Brussel, 3 mei 2002.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen,

Mieke VOGELS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN
